

Møte torsdag den 15. desember kl. 14.17 President: **Berit Brørby**

Dagsorden (nr. 9):

1. Innstilling fra finanskomiteen om lov om obligatorisk tjenestepensjon (Innst. O. nr. 17 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 10 (2005-2006))
2. Innstilling fra finanskomiteen om lov om Statens pensjonsfond (Innst. O. nr. 14 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 2 (2005-2006))
3. Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om lov om kosmetikk og kroppspfleieprodukt m.m. (kosmetikk-
lova) (Innst. O. nr. 6 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 6 (2005-2006) og Ot.prp. nr. 93 (2004-2005))
4. Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om lov om endringer i folketrygdloven og pasientrettighetsloven (regulering av behandling hos kiropraktor og manuellterapeut) (Innst. O. nr. 15 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 28 (2005-2006))
5. Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om lov om endringer i folketrygdloven og spesialisthelsetjenesteloven (samleproposisjon høsten 2005) (Innst. O. nr. 16 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 30 (2005-2006))
6. Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs og andre lover (elektronisk kommunikasjon mv.) (Innst. O. nr. 11 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 5 (2005-2006) og Ot.prp. nr. 108 (2004-2005))
7. Innstilling fra justiskomiteen om lov om oppheving av lausgjengarlova og om endringer i straffelova o.a. (eige straffebod mot vald i nære relasjonar o.a.) (Innst. O. nr. 10 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 15 (2005-2006) og Ot.prp. nr. 113 (2004-2005))
8. Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i lov 17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr (Innst. O. nr. 12 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 33 (2005-2006))
9. Innstilling fra justiskomiteen om lov om endring i lov 19. juni 1997 nr. 82 om pass (passgebyr) (Innst. O. nr. 13 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 34 (2005-2006))
10. Innstilling fra justiskomiteen A) Om lov om oppløsning av stamhuset Ekeberg B) Om lov om endringer i lov 13. august 1915 nr. 5 om domstoler (domstol-
loven) og enkelte andre lover (Innst. O. nr. 25 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 27 (2005-2006))
11. Referat

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Odelstingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Gunn Olsen. – Andre forslag foreligger ikke, og Gunn Olsen er enstemmig valgt som settepresident for Odelstingets møte i dag.

S a k n r . 1

Innstilling fra finanskomiteen om lov om obligatorisk tjenestepensjon (Innst. O. nr. 17 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 10 (2005-2006))

Peter Skovholt Gitmark (H) [14:18:14] (ordfører for saken): Lov om obligatorisk tjenestepensjon er en oppfølging av Stortingets vedtak fra mai i år under behandlingen av pensjonsmeldingen. Jeg er svært glad for at det brede forliket som ble inngått da, nå følges opp. Det er faktisk positivt at også SV inngår i dagens flertall. Det er positivt for forutsigbarheten i framtidens pensjonssystem at det er en slik bred enighet.

NOU 2004:1 anslo at det var 800 000–900 000 sysselsatte som ikke hadde tjenestepensjon. I St.meld. nr. 12 for 2004–2005, pensjonsmeldingen, ble det anslått at mellom 500 000 og 600 000 personer er sysselsatt i foretak som i dag har adgang til – men som har valgt ikke å opprette – pensjonssparing med skattefavourisering. I hovedsak gjelder dette små foretak i privat sektor. Obligatorisk tjenestepensjon vil, på bakgrunn av denne lov, gjelde fra 1. januar 2006, og siste frist for arbeidsgivere for å etablere pensjonsordninger for sine sysselsatte er satt til 1. juli 2006.

Norge har et lite mobilt arbeidsmarked. Foruten at vi er geografisk lite mobile, har arbeidsstyrken også vist seg å være lite villig til å bevege seg fra offentlig sektor til privat. Fra 1. januar vil en av de mobilitetsbegrensende faktorene forsvinne, nemlig pensjon. Offentlig sektor har i sum opparbeidet seg vesentlig bedre ordninger enn det som er vanlig i privat sektor, men som følge av obligatorisk tjenestepensjon utviskes en del av disse forskjellene.

Som følge av de vedtak som fattes i dag, vil arbeidsgiver være pliktig til å betale inn minimum 2 pst. av lønnen til alle sine arbeidstakere som fyller kriteriene mellom 1 og 12 G. Det vil være en vesentlig ny utgift for mange arbeidsgivere. Det er viktig å presisere at denne nye utgiften må inkluderes i kommende lønnsoppgjør, og samtidig legges til at selvsagt hviler lønnsoppgjør i sin helhet på partene i arbeidslivet. Samtidig er det også viktig å understreke at det Odelstinget nå vedtar, er en minimumslov. Det er ikke Odelstingets intensjon at eksisterende ordninger skal nedjusteres til lovens minimum.

Lærlinger er ikke ordinære arbeidstakere. Derfor ønsker jeg å rette en sterk henstilling til Regjeringen om å vurdere å benytte forskriftsadgangen til også å ekskludere lærlinger over 20 år fra loven, ikke bare de under. Det er

reist frykt fra flere av høringsinstansene for at loven vil kunne redusere tilgangen på antallet lærlingplasser. Det ville være en svært uheldig virkning.

Komiteens flertall, alle unntatt Fremskrittspartiet, ber Regjeringen vurdere om skattefavisert pensjonssparing for selvstendig næringsdrivende kan utvides. Dette flertallet ber spesifikt om at en øvre grense på 4 pst. vurderes, i stedet for den foreslåtte maksimumsgrensen på 2 pst., som også er lovens minimumsgrense for arbeidstakere. Denne vurderingen bes det om blir lagt fram i revidert nasjonalbudsjett, slik at en eventuell utvidet ordning kan gjøres gjeldende for 2006. Flertallet ber også om en vurdering av behovet for andre endringer i skattestimulerte pensjonsordninger, både for lønsmottakere og for selvstendig næringsdrivende.

Det vil etter Høyres mening være svært uheldig at selvstendig næringsdrivende sikres vesentlig dårligere pensjonsvilkår enn ordinære arbeidstakere.

Mange av høringsinstansene har uttrykt bekymring spesielt i forhold til den lave minimumsgrensen for å bli inkludert i ordningen. Dette er en bekymring som også Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre deler. Disse partiene ber Regjeringen følge situasjonen nøye og komme tilbake til Stortinget med endringer, slik at antallet fripoliser og kapitalbevis kan reduseres dersom det vil vise seg å bli et problem. Et tiltak som jeg ønsker å trekke fram, er at den enkelte bedrift kan velge terminvise innbetalinger dersom de har et likviditetsproblem. Dette ber jeg spesielt statsråden vurdere.

Jeg vil til slutt si at dette er en positiv dag for våre mange arbeidstakere som nå får obligatorisk tjenstepensjon, og sidestilles i stor grad med offentlig sektor.

Ulf Leirstein (FrP) [14:23:51]: Odelstinget skal i dag fatte vedtak om lov om obligatorisk tjenstepensjon. Dette er en oppfølging av Stortingets tidligere vedtak om pensjonsreform før sommerferien i år, og dette er ett av elementene som den gangen var i forliket mellom Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre.

Da denne saken ble behandlet i forrige stortingsperiode, stemte Fremskrittspartiet imot innføringen av obligatorisk tjenstepensjon. Vår merknad til saken var bl.a. som følger:

«Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser også til at det innføres obligatorisk tjenstepensjon i arbeidsforhold med virkning fra 1. januar til tross for at det ikke er gjennomført noen utredning om økonomiske konsekvenser av dette for de arbeidsgivere som pr. i dag ikke tilbyr tjenstepensjon til sine ansatte. (...) Disse medlemmer mener at det er direkte uansvarlig å innføre obligatorisk tjenstepensjon uten ytterligere utredning av virkningene. Den direkte effekten av innføringen er at alle lønnskostnader øker med minst 2 pst. Dette kan være nok til at mange arbeidsplasser forsvinner. For mange arbeidstakere betyr dette at det som nå blir forespeilet dem som et ekstra gode knyttet til arbeidsforholdet, viser seg å bli det enkelttiltaket, som på toppen av en allerede presset lønnsomhet i flere bransjer bringer folk ut i arbeidsledighet.»

Generelt sett er Fremskrittspartiet skeptisk til å innføre nye obligatoriske ordninger som vil legge stein til byrden for mange kapitalsvake og inntjeningsvake bedrifter i flere næringer. Vårt utgangspunkt er at dette er en forhandlingssak mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. Det er ulike grunner til at arbeidsgivere ikke tilbyr tjenstepensjon i dag, og som regel av følgende tre grunner:

- Arbeidsgiverne har ikke økonomi til å tilby det.
- Arbeidstakerne har heller prioritert høyere lønn.
- Det har ikke vært nødvendig å tilby det for å tiltrekke seg nødvendig arbeidskraft.

Fremskrittspartiet mener fortsatt at man burde ta seg bedre tid til å utrede de økonomiske konsekvensene for de små og mellomstore bedriftene. Og vi er av den oppfatning at det ikke foreligger tilfredsstillende konsekvensutredninger ved en slik innføring av obligatorisk tjenstepensjon.

Fremskrittspartiets konklusjon er derfor at vi vil gå imot innføring av en obligatorisk tjenstepensjon fra 1. januar 2006. Men så lenge det er flertall i finanskomiteen for loven, har Fremskrittspartiet fremmet en del forslag som etter vårt syn er klare forbedringer av den foreslåtte lovteksten, som gjør innføringen av en slik lovgivning best mulig for næringslivet.

La meg kommentere noen av endringsforslagene fra Fremskrittspartiet til den foreslåtte loven. Flere av høringsinstansene advarer mot at lærlinger over 20 år skal ha rett til tjenstepensjon. Det er pr. i dag et stort problem å få nok bedrifter til å ta imot lærlinger, og et slikt påbud vil høyst sannsynlig redusere interessen for å tilby lærlingplasser. Lærlinger er skoleelever med utdanningskontrakt og har dermed ikke en ansettelseskontrakt. Lærlinger bør derfor holdes utenfor obligatorisk tjenstepensjon. Fremskrittspartiet frykter også at lærlinger som da vil bli 20 år under lærlingtiden, eller som allerede er 20 år, vil bli diskriminert framfor yngre.

Det neste forslag fra vår side vedrører minstekravet på 20 pst. stilling. Dette er svært lavt, og flere ulike høringsvar fra organisasjoner påpeker dette. Stillinger som kommer inn under denne størrelsen, er skoleelever, studenter, sesongarbeidere, korttidsvikarer og andre stillinger som ofte er av kortvarig art. Dette er altså et lovpålegg som vil resultere i enda mer økt administrativt arbeid. Bakgrunnen for at arbeidstakere tar slike jobber, er som oftest at man ønsker seg ekstra lønnsinntekter der og da. Derfor bør det være en forhandlingssak mellom arbeidsgiver og arbeidstaker om hva som er hensiktsmessig.

Fremskrittspartiet mener derfor at en nedre grense bør ligge på minimum tre månedsværk pr. år eller lønnsutbetaling tilsvarende 2 G for en ansatt.

Når nå forslaget om obligatorisk offentlig tjenstepensjon trolig får flertall i denne sal i dag, mener Fremskrittspartiet at det blir en urimelig forskjellsbehandling dersom selvstendig næringsdrivende begrenses til å spare inntil 2 pst. av inntekt til pensjonssparing, mens andre kan sette av inntil 8 pst. med fullt skattefradrag. Flere av høringsinstansene har påpekt nettopp dette. Taket bør derfor økes tilsvarende for selvstendig næringsdrivende, slik at grensene blir like, uavhengig av bedriftsstørrelse og organisasjonsform.

Vårt siste endringsforslag til den foreslåtte lov er at nystartede bedrifter må gis en lengre frist enn seks måneder til å opprette pensjonsordning. Fremskrittspartiet er også her på linje med mange av høringsinstansene. Det forunderlige er at selv departementet er enig i at fristen for nyetablerte bedrifter er for kort, men går likevel inn for at det skal gjelde for alle foretak. Gründerbedrifter har i sin fase mange kostnadskrevende utgifter og bør ikke pålegges ytterligere ressurskrevende oppgaver og kostnader.

Derfor mener Fremskrittspartiet at nystartede bedrifter skal gis en frist på ett år fra vilkårene for obligatorisk tjenestepensjon er oppfylt, men likevel gis mulighet til å opprette frivillig pensjonsordning på et tidligere tidspunkt.

Jeg tar opp de forslag fra Fremskrittspartiet som er gjengitt i innstillingen.

Presidenten: Representanten Ulf Leirstein har tatt opp de forslag han refererte til.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) [14:30:00] (komiteens leder): Dette er en historisk dag. Det innføres en obligatorisk tjenestepensjon som bidrar til å sikre de mange arbeidstakerne i Norge som dessverre ikke har en tjenestepensjonsordning, en slik mulighet. Det gjør også at man på denne måten følger opp det forliket om pensjonsreformen som det var bred enighet om i Stortinget i vår, og som er ført opp i Soria Moria-erklæringen, som er Regjeringens politiske grunnlag.

Jeg synes det er grunn til å merke seg at Fremskrittspartiet er det eneste partiet som har gjort det klart at de er uenig i å innføre en slik obligatorisk tjenestepensjon. Jeg synes det er rimelig oppsiktsvekkende at et parti som ynder å framstille seg som en representant for alminnelige folk, for arbeidsfolk, og i hele sin argumentasjon tar hensyn til de økonomiske virkninger for næringsdrivende, ikke vektlegger det behov som er for at de som i dag ikke har tjenestepensjonsordning, skal få mulighet til å få det. Imidlertid er jeg desto mer glad for at det er et bredt flertall i Stortinget som i dag slutter seg til at en slik obligatorisk tjenestepensjon skal innføres.

Så er det jo slik at det som nå innføres, er minimumsordninger, minstekrav. Det er opp til partene å bli enige om pensjonsordninger som er bedre enn det. Jeg synes likevel at det er grunn til å understreke at det ikke er intensjonen å svekke de ordningene som allerede eksisterer i dag, og som er bedre enn minstekravene. Vi har dessverre fått flere signaler om at en del arbeidsgivere tar sikte på å redusere sine tjenestepensjonsordninger i retning av den minimumsordningen som foreligger her. Det er ikke intensjonen. Tvert imot må utgangspunktet være at dette skal være en plattform å arbeide videre ut fra, slik at man kan utvikle bedre tjenestepensjonsordninger.

Et vesentlig spørsmål er hvordan man sikrer en rimelig avkastning av pensjonsmidlene, og hvordan man reduserer administrasjonskostnadene slik at mest mulig kommer pensjonistene til gode. Jeg registrerer at det synes som om en del søker å markedsføre sine tilbud slik at man reduserer administrasjonskostnadene for arbeidsgiver. La meg

understreke det som er forutsetningen i proposisjonen, at administrasjonskostnadene altså skal komme i tillegg til innskuddene og skal ikke belastes arbeidstakersiden.

Jeg synes også det er grunn til å peke på det forhold at det er mulig for arbeidstakerne og arbeidsgiverne å organisere tjenestepensjonsordningene på en slik måte at man også reduserer administrasjonskostnadene. Flertallet i komiteen, Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, har derfor også på det punktet fulgt opp Soria Moria-erklæringen ved å be Regjeringen legge til rette for ikke-kommersielle tjenestepensjonsordninger, med best mulig tilbud til arbeidstakere og bedrifter.

Målsettingen med å innføre obligatorisk tjenestepensjonsordning i arbeidsforhold er å sikre pensjonsytelser utover folketrygden. Flertallet i komiteen og også i Stortinget legger til grunn at det prinsipielle utgangspunktet må være at alle som omfattes av ordningen, skal sikres obligatorisk tjenestepensjon etter den ordinære pensjonsalderen på 67 år. Det gjelder selvfølgelig også bl.a. sjøfolk.

Samtidig sier avtalen om pensjonsreformen ikke stort om spørsmålet om obligatorisk tjenestepensjon i privat sektor sett i forhold til særaldersgrense. Det er viktig at departementet vurderer hvordan det skal behandles, herunder spørsmålet om partene skal kunne avtale utbetaling fra et tidligere tidspunkt, og spørsmålet om obligatorisk tjenestepensjon skal kunne utbetales over en lengre periode for arbeidstakere som har særaldersgrense. Dette er spørsmål som vi mener at det er viktig at Regjeringen legger fram for Stortinget i revidert nasjonalbudsjett, slik at det blir avklart. Hele tiden må det imidlertid tas utgangspunkt i det prinsipielle forhold at alle som omfattes av ordningen, skal sikres obligatorisk tjenestepensjon etter den ordinære pensjonsalderen på 67 år, og at det også må gjelde dem som har ordninger som f.eks. sjøfolk.

Det er behov for en samlet vurdering av spørsmålet om tjenestepensjon for selvstendig næringsdrivende. I finanskomiteens flertallsinnstilling om pensjonsreformen ble det uttalt:

«Også for de med frivillig tilslutning til en kollektiv tjenestepensjonsordning, må det gis større skattemessig likebehandling med ordninger med tjenestepensjon for arbeidstakere, blant annet med fradrag for premien i skattbar næringsinntekt.»

Det kan tilsi at adgangen til å ha innskuddspensjonsordninger ikke begrenses til minimumsgrensen i forslaget til obligatorisk ordning. Finanskomiteens flertall bad Finansdepartementet om å arbeide videre med det. Det er viktig at Regjeringen foretar en ytterligere gjennomgang av dette spørsmålet, bl.a. sett i lys av at arbeidsgiver og arbeidstaker i den obligatoriske ordningen også kan avtale at arbeidstakere i tillegg skal betale inn et innskudd eller en premie i pensjonsordningen. Derfor har vi bedt om en særskilt vurdering av å øke grensen til 4 pst., og at det legges fram i revidert nasjonalbudsjett, slik at en eventuell utvidelse av ordningen kan gjøres gjeldende for 2006.

La meg avslutningsvis oppsummere med å si: Dette er en historisk dag. Man følger opp den enigheten som var om pensjonsreformen. Vi gir hundretusenvis av arbeidsta-

kere en mulighet til å få en tjenstepensjonsordning. Det er viktig at den minimumsordning som her legges til grunn, ikke ses som en norm, men tvert imot at de som har bedre ordninger, beholder dem. Det er videre viktig at man legger til rette for ikke-kommersielle tjenstepensjonsordninger som gir et best mulig tilbud til arbeidstakere og bedrifter. Det prinsipielle utgangspunkt må være at alle som omfattes av ordningen, skal sikres en obligatorisk tjenstepensjon etter den ordinære pensjonsalder på 67 år. Vi må også få en vurdering av spørsmålet om tjenstepensjon for selvstendig næringsdrivende.

På dette grunnlag anbefaler jeg komiteens innstilling.

Hans Olav Syversen (KrF) [14:37:35]: Ja det er en historisk dag, og ikke minst er det en viktig milepæl for de rundt 600 000 personer som er uten en tjenstepensjonsordning i tillegg til folketrygden. I stat og kommune har det vært obligatorisk tjenstepensjon i lang tid. I privat sektor har det vært opp til arbeidstaker og arbeidsgiver eventuelt å innføre en slik tjenstepensjon.

Om et par uker innføres det altså obligatorisk tjenstepensjon også i privat sektor. Det er en viktig reform, som er helt i tråd med pensjonsforliket mellom de tre tidligere regjeringspartier og Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Med dagens vedtak i Odelstinget blir obligatorisk tjenstepensjon konkretisert og vedtatt i lovs form, i tråd med den avtalen vi hadde om pensjonsreformen.

Nå er ikke jeg noen tilhenger av det regjeringsskiftet som har skjedd, men én god ting ved det var at det forliket vi hadde om pensjon, ble enda bredere i og med regjeringsskiftet og Soria Moria-erklæringen. Det er viktig at det er et bredt flertall som står bak denne typen reformer. Når det gjelder pensjonsspørsmål, bør det være bredt forankrede løsninger, slik at det ikke blir for store endringer over tid. Den pensjon som mange skal ta ut om ti – tjue – tretti år, vil være basert på det regelverket som nå blir vedtatt.

Obligatorisk tjenstepensjon har i lengre tid også vært et mål for mange arbeidstakerorganisasjoner. Indirekte har det jo også vært en del av lønnsoppgjøret. Derfor er det gledelig at det er bred enighet blant organisasjonene, både de som organiserer arbeidsgivere, og de som organiserer arbeidstakere, om denne reformen. Det er også et viktig moment i forhold til stabilitet i ordningen.

Rundt 600 000 nye arbeidstakere vil altså komme inn under den ordningen vi i dag vedtar. Ikke minst vil dette være viktig i såkalte kvinneyrker og for mange lavtlønnede. Ofte er det jo slik at de med lave inntekter, også er de som er uten tjenstepensjon. På denne måten vil en ikke minst gi et viktig bidrag til pensjonsinntekten til mange kvinner og lavtlønnede som ellers ikke ville fått en slik tilleggssinntekt. Det er også en viktig likestilling mellom offentlig ansatte og privatansatte som nå skjer, ved at det innføres en slik obligatorisk tjenstepensjon i privat sektor.

Den nye loven vil også, i motsetning til det opprinnelige forslaget, omfatte skattefrie foretak. Hvor mange blant disse det er som må opprette pensjonsordninger, og hvor mange arbeidstakere det vil gjelde, er litt usikkert. Men for oss i Kristelig Folkeparti har det vært særdeles viktig

at også ansatte innenfor denne typen foretak skulle omfattes av ordningen. Ordningen er til for de ansatte. Det skal ikke være organisasjonsformen som er avgjørende for hvilken type pensjonsordning man skal kunne regne med.

Når det gjelder de selvstendig næringsdrivende, får de en adgang, men ingen plikt, til å opprette innskuddspensjonsordning innenfor de foreslåtte minimumskravene for slike ordninger. Det vil også bli sett nærmere på skattestimulerende tiltak for å øke sparingen til pensjon blant selvstendig næringsdrivende.

Hvis man leser avisene, ser man jo at mange forbereder seg på den nye reformen. Vi er enig med både NHO og finansministeren i deres formaning overfor tilbyderne av tjenstepensjon, at deres markedsføring bør ha en viss nøkternhet. Jeg har sett det er veldig mange pepperkake-menn og -kvinner som nå er rundt omkring i avisene for å minne oss om at vi står foran en ny reform, og jeg håper at den nøkternheten som den type kakesort innebærer, også vil prege markedsføringen fortsatt.

Med dagens vedtak vil det bli mer rettfærdige pensjonsutbetalinger i framtiden, uavhengig av hvilken sektor en jobber i, og vi vil løfte flere utsatte grupper. Derfor er denne saken et godt eksempel på hva som kan gjøres, når så vel politikere som arbeidslivets organisasjoner går sammen for å fatte vedtak til beste for land og folk.

S i g v a l d O p p e b ø e n H a n s e n hadde her teke over presidentplassen.

Heikki Holmås (SV) [14:42:42]: Med ujevne mellomrom blir vi vitne til sånne ting som det som skjer i dag, nemlig at rettigheter som er kjempet fram av fagbevegelsen til å gjelde en liten del av de ansatte, deretter utvides til å gjelde en større del av de ansatte, og etter at det har fungert sånn en stund, slås det fast av Stortinget i lovs form at dette er noe som skal gjelde alle. Det kan man se opp igjen historien når det gjelder arbeidsmiljølov, man har sett det i forhold til ferie, og man har sett det i forhold til forskjellige rettigheter på forskjellige områder. Det har tidligere gjeldt retten til pensjon. Nå ser vi altså at dette også gjelder retten til en tjenstepensjon. Og det er veldig bra.

Det er, som Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og flere andre har sagt tidligere, faktisk historisk. Men det er altså ikke løsevet fra historien. Det går inn i et historisk kontinuum, der det rett og slett sørges for at fagbevegelsen har en viktig rolle når det gjelder å kjempe gjennom viktige saker. Vi husker jo når dette oppstod. Det oppstod i et lønnsoppgjør for en tid tilbake, der det ble sendt et brev til en statsminister som svarte på dette brevet, og det ble sørget for at hele Stortinget bortsett fra Fremskrittspartiet sluttet seg til denne ordningen. Hele Stortinget er altså for en ordning som denne.

Så er det et par ting som jeg synes det er viktig å påpeke. Det er flere hundre tusen arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende som nå blir omfattet av dette. Dette er mange av de arbeidstakerne som i utgangspunktet er dårligst organisert, har lavest organisasjonsgrad, og som følgelig ikke, som Peter Gitmark snakket om, har byttet vekk retten til pensjon for å få en bedre lønn.

Da jeg jobbet på kafé borte på Youngstorget for et par år tilbake, var det ikke sånn at veldig mange av mine 25 år gamle kamerater hadde et aktivt forhold til den arbeidsgiveravtalte tjenestepensjonen sin. Dette gjelder ganske mange studenter, unge mennesker, alle mennesker som jobber i den type bransjer – service-bransjer, der det er lav organiseringsgrad, og der fokuset rett og slett ikke er på hva som skjer den dagen man blir 67 år gammel. Det er veldig få 25-åringer som tenker på pensjonen sin og eventuelle tilleggspensjoner. Det er derfor det er så bra at vi nå sørger for at dette kommer på plass, også for dem som ikke tenker på og har et aktivt forhold til det, rett og slett fordi det ofte er de som har den laveste inntekten og dermed også vil opparbeide de dårligste trygderettighetene gjennom folketrygden.

Så snakket Peter Gitmark om at dette liksom var det store skillet mellom offentlig og privat sektor. Men der føler jeg han bommer lite grann. Tilleggspensjon er noe som har gjeldt store deler av privat sektor også. Det er sånn som det ble snakket om – det er i dag en 500 000–600 000 som vil omfattes av denne ordningen. Men det betyr at veldig store deler av de godt organiserte delene av privat næringsliv allerede har tjenestepensjonsordninger som er gode. Så jeg føler at det at vi nå gjør det mer fleksibelt mellom offentlig og privat, blir et lite bomskudd.

Så er det kommet en del innvendinger, og det er jo også påpekt at vi kommer til å følge – og vi er nødt til å følge – denne reformen videre og se hvordan den slår ut for forskjellige grupper. Lærlinger er trukket fram som én gruppe, og jeg ser poenget til Peter Gitmark i forhold til at det kan være en forskjell mellom lærlinger i forskjellige aldre. Derfor er vi nødt for å følge med på dette og se hvordan det går. Men vi må samtidig huske at alle lærlinger har én utdanningsdel og én verdiskapingsdel i sitt lærlingløp. Det er derfor de bruker ett år mer enn dem som bare tar dette på skolen. Den verdiskapingsdelen mener vi altså bør belønnes. Disse menneskene avlønnes i bedriften på ordinært vis, i ordinære lønssystemer, og derfor er det helt naturlig at de også har den samme type pensjonsrettigheter som andre. Men der må vi altså følge med utviklingen videre. Det viktigste for oss nå var å få på plass denne reformen, og så må vi altså følge punktene på flere områder.

Selvstendig næringsdrivende skal vi se nærmere på. De som har lavere avtalt pensjonsalder, skal vi se på – vi må følge de andre, og vi må følge med på også andre deler, som jeg har vært inne på, for her kan det komme opp mange ting som vi oppdager i ettertid kan slå ut som urettferdigheter. Men det må vi altså ta i neste omgang. Det viktigste er å få vedtatt denne loven i dag og få den på plass på en ordentlig måte. Det får vi til.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [14:48:07]: Saken som vi behandler i dag, er en milepæl i vår pensjonshistorie. Det er en viktig sak, som også er debattert av det forrige stortinget. Nå gjelder det altså lovteksten for den obligatoriske tjenestepensjonen. I forliket om pensjonsreformen våren 2005 het det:

«Også for de med frivillig tilslutning til en kollektiv tjenestepensjonsordning må det gis større skattemessig

likebehandling med ordninger med tjenestepensjon for arbeidstakere, blant annet med fradrag for premien i skattbar næringsinntekt.»

I det foreliggende lovutkastet heter det:

«Innskudd for et medlem et enkelt år i henhold til innskuddspensjonsloven § 5-3 første ledd bokstav b, c eller d skal ikke overstige 5 prosent av den delen av medlemmets lønn som ligger mellom 2 G og 6 G og 8 prosent av den delen av medlemmets lønn som ligger mellom 6 G og 12 G. Det skal ikke betales innskudd for lønn under 2 G eller for lønn over 12 G.»

Departementet legger til grunn et minstekrav til innskudd fastsatt til 2 pst. av lønn over 1 G. Det kan fastsettes i regelverket for pensjonsordninger etter innskuddspensjonsloven at arbeidstaker også skal betale innskudd. Dette følger av innskuddspensjonsloven § 5-6, og innskudd fra arbeidstaker skal ikke overstige arbeidsgivers innskudd og heller ikke kunne utgjøre mer enn 4 pst. av lønna. For sjølstendig næringsdrivende sies det at departementet slutter seg til Banklovkommisjonens forslag om at «adgang til å ha innskuddspensjonsordning begrenses oppad til minimumsgrensen i forslaget til obligatorisk ordning. Det vises til forslaget til endring i innskuddspensjonsloven § 2-3 annet ledd hvor det fremgår at selvstendig næringsdrivende skal kunne opprette ordning, men at ordningen ikke kan gå utover minstekravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon § 4».

Senterpartiets holdning er at innføring av obligatorisk tjenestepensjon i Norge så langt råd er, skal omfatte alle, også landets 170 000 sjølstendig næringsdrivende. Dette er et sentralt element i å sikre bedre pensjonsordninger generelt og vil være et viktig supplement når utbetalingen over folketrygden i framtida avkortes. Vi mener det vil være naturlig å jamstille sjølstendig næringsdrivendes mulighet til å drive skattemotivert avsetning til pensjon med grensene for arbeidstakers innskudd etter innskuddspensjonsloven. Dette gir sjølstendig næringsdrivende mulighet til å avsette inntil 4 pst. av personinntekt mellom 1 og 12 G.

Derfor er vi svært glade for at flertallet på side 20 i innstillinga, alle unntatt Fremskrittspartiet, «ber Regjeringen foreta en samlet vurdering av spørsmålet om tjenestepensjon for selvstendig næringsdrivende bl.a. sett i lys av at arbeidsgiver og arbeidstaker i den obligatoriske ordningen også kan avtale at arbeidstaker i tillegg skal betale inn et innskudd eller en premie i pensjonsordningen». Og vi ber derfor spesielt om at en får en særskilt vurdering av å øke grensen til 4 pst., og at det legges fram i revidert nasjonalbudsjett, slik at en eventuell utvidet ordning kan gjøres gjeldende for 2006 og dermed for alle, både lønsmottakere og sjølstendig næringsdrivende. Det er viktig å få til en likebehandling av lønsmottakere og sjølstendig næringsdrivendes mulighet til avsetning til pensjon, slik at en får mest mulig likeverdige ordninger.

Videre går det samme flertallet inn for en vurdering av behovet for endringer i andre skattestimulerte pensjonsordninger som gjelder både lønsmottakere og sjølstendig næringsdrivende. Dette betyr at individuelle ordninger som livrente og individuell pensjonsavtale skal

gjennomgås i lys av at vi nå får skattestimulerte, kollektive tjenstepensjonsordninger for alle. Dette vil bety at skattestimulering av slike individuelle ordninger kan bli redusert.

Alle arbeidstakere har rett til obligatorisk tjenstepensjon såfremt den er innenfor de krav som den lov som vi nå vedtar, setter. Hvilken ordning og ytelse den enkelte arbeidstaker skal få, går fram av lov om innskuddspensjon og lov om foretakspensjon, og kravene som disse to lovene stiller, må oppfylles.

Komiteen har understreket at obligatorisk tjenstepensjon gjelder for alle. Imidlertid er det, som flere har nevnt, usikkerhet knyttet til hvordan dette skal gjennomføres for yrkesgrupper med særaldersgrenser. I en flertallsmerknad fra regjeringspartiene på side 15 i innstillinga ber vi om en samlet gjennomgang av temaet, herunder spørsmålet om partene i arbeidslivet skal kunne avtale utbetaling fra et tidligere tidspunkt, og spørsmålet om obligatorisk tjenstepensjon skal kunne utbetales over en lengre periode for arbeidstakere med særaldersgrenser.

Til slutt vil jeg bare også vise til finanskomiteens flertallsinnstilling til pensjonsmeldingen i mai i år om at særaldersgrensen i privat og offentlig sektor må vurderes. Her må vi se en helhet, slik at vi får til den likebehandling som intensjonen i hele loven går ut på.

Lars Sponheim (V) [14:54:11]: Når vi i dag behandler lov om obligatorisk tjenstepensjon, er det et av de første viktige skrittene mot en ny helhetlig pensjonsreform som lovfestes. Det er en reform som etter Venstres syn er helt nødvendig av hensyn til kommende generasjoner og til bærekraften i det eksisterende systemet.

Jeg legger ikke skjul på at Venstre i forbindelse med arbeidet i Pensjonskommisjonen ikke støttet den modellen for obligatorisk tjenstepensjon som vi i dag stemmer for. Når vi allikevel stemmer som vi gjør i dag, er det fordi våre prinsipale standpunkter på enkelte områder har måttet vike for å få til et bredest mulig forlik i Stortinget, et forlik om en helhetlig pensjonsreform som kan bli bærekraftig over tid, på samme måte som da dagens folketrygd ble etablert i 1967, hvor de samme partier som står sammen om dagens pensjonsreform, også var samarbeidspartnere.

For Venstre har det i arbeidet med obligatorisk tjenstepensjon vært viktig å få ordninger som innrettes slik at det ikke blir en for stor økonomisk belastning for den enkelte bedrift, og at det etterstrebtes ordninger som så langt det lar seg gjøre innenfor en obligatorisk ordning, har fleksibilitet i omfang og tilpasning.

Vi er glad for at et samlet odelsting slutter seg til at ordningen gjøres frivillig for selvstendig næringsdrivende.

Det har vært viktig for Venstre. Det er også et viktig signal at flertallet ber Regjeringen foreta en samlet vurdering av spørsmålet om tjenstepensjon for selvstendig næringsdrivende bl.a. med siktemål å få til en ordning som kan være mer omfattende enn den foreslåtte begrensningen knyttet til minimumskravene i lov om obligatorisk tjenstepensjon. For Venstre er det avgjørende at dette avklares raskt, slik at det kan gjøres gjeldende for 2006.

Vi står derfor sammen med flertallet om å be Regjeringen allerede i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett legge fram en vurdering av å øke grensen for selvstendig næringsdrivende til 4 pst. Jeg håper at Regjeringen samtidig vil legge fram en vurdering av behovet for endringer i andre skattestimulerende pensjonsordninger som både gjelder for selvstendig næringsdrivende og for lønnsmotakere, slik flertallet ber om.

Venstre er bekymret for tilgangen på lærlingplasser. Det må arbeides systematisk for å dekke behovet for lærlingplasser både gjennom enklere og mer enhetlig tilskuddssystem og økonomiske incentiver. Et påbud om at obligatorisk tjenstepensjon skal gjelde også for lærlinger er et skritt i motsatt retning og en svekking av incentivene til å ta inn lærlinger. Venstre står derfor sammen med Høyre om å be Regjeringen vurdere å utnytte forskriftsadgangen som følger av § 1-4 i loven, slik at lærlinger over 20 år unntas fra bestemmelsene. Selv om ikke regjeringspartienes representanter støtter vår anmodning, er dette en realitet som vi antar at Regjeringen uansett vil måtte vurdere nærmere.

Mange av høringsinstansene har uttrykt bekymring i forhold til den relativt lave terskelen som er satt for å bli omfattet av obligatorisk tjenstepensjon, og at det er enkelte forhold som er uklare knyttet til forvaltning av pensjonskapitalen. Vi ber derfor Regjeringen klargjøre disse forholdene i en egen forskrift, og ber videre om at det utarbeides mer hensiktsmessige løsninger for personer med ansettelsesforhold i den enkelte bedrift som er kortere enn tolv måneder, f.eks. gjennom terminvise innbetalinger av pensjonsinnskudd.

Jeg sa innledningsvis at obligatorisk tjenstepensjon er en del av det store forliket om en pensjonsreform Stortinget samlet seg om i vår. Venstre står fast ved dette forliket og forventer at Regjeringen – på tross av signaler om omkamp fra enkelte hold – står fast ved alle elementer i reformen, også de delene av reformen som ikke var like viktige som obligatorisk tjenstepensjon.

Presidenten: Tida for formiddagens møte er snart omme. Odelstinget vil no ta pause, og nytt møte vil bli sett kl. 18.

Møte torsdag den 15. desember kl. 18 President: **Berit Brørby****Dagsorden:**

Sakene på dagens kart (nr. 9).

Man fortsatte behandlingen av

sak nr. 1

Innstilling fra finanskomiteen om lov om obligatorisk tjenstepensjon (Innst. O. nr. 17 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 10 (2005-2006))

Statsråd Kristin Halvorsen [18:01:18]: Talere før meg i dag har vært inne på at dette er en historisk dag, fordi mange som ikke har hatt et system for tjenstepensjon, men bare folketrygden da de skulle gå av med alderspensjon, nå får rett til tjenstepensjon. Det er riktig, det er nærmere 600 000 ansatte. Det er en stor reform som nå skal gjennomføres, også i mange små bedrifter, og det er et stort behov for opplysning når det gjelder gjennomføring av denne reformen.

Stortingets debatt har vært preget av at det er stor grad av enighet om det som nå foreligger fra et bredt flertall. Det er bare Fremskrittspartiet som er prinsipielt uenig, men ellers er det stor grad av enighet i Stortinget om hvordan dette skal gjøres, og debatten har vært stille og rolig. Derfor har jeg tenkt bare å ha noen merknader til enkelte forhold ved hvordan dette gjennomføres.

Det som ble bestemt gjennom behandlingen av stortingsmeldingen om pensjonsreformen, var at det skulle innføres en obligatorisk tjenstepensjon i arbeidsforhold, at ordningen skulle utformes innenfor foretakspensjonsloven eller innskuddspensjonsloven, at obligatorisk tjenstepensjon i arbeidsforhold skulle omfatte alle arbeidstakere som oppfyller kravene til medlemskap etter de to lovene, og at regler om dette skulle tre i kraft fra 1. januar 2006. Dette vedtaket ble fattet den 26. mai. Banklovkommissjonen utredet spørsmålene og utarbeidet et utkast til lovttekst. Utredningen ble sendt på høring 1. juli, med forholdsvis kort frist, og den ble satt til 8. august. Finansdepartementet la 7. oktober fram proposisjonen og forslaget til lovregler om obligatorisk tjenstepensjon i tråd med Stortingets retningslinjer.

Finanskomiteen har nå avgitt sin innstilling, og flertallet slutter seg til departementets forslag til lovregler. Jeg konstaterer at det er bred enighet om at de fleste foretak med ansatte, inkludert foretak i ikke-skattepliktig sektor, fra og med neste år skal ha plikt til å ha tjenstepensjonsordning for sine ansatte. Dette vil bidra til økt utbredelse av tjenstepensjonsordninger, og dermed til at flere er med og sparer til sin egen pensjon.

Jeg har også merket meg at komiteens flertall mener det er viktig å sikre at pensjonssparing får en rimelig avkastning, og at departementet blir bedt om å følge nøye med på utviklingen i administrasjonskostnadene. Departementet kommer selvsagt til å følge dette nøye opp. Jeg

vil likevel påpeke at det vil kunne være en sammenheng mellom avkastning og risiko i forvaltningen av pensjonsmidler og mellom valg av modell for forvaltning og kostnadene forbundet med den forvaltningen.

Jeg har også merket meg flertallets anmodning om å legge til rette for ikke-kommersielle tjenstepensjonsordninger med best mulig tilbud til arbeidstakere og bedrifter. En tilsvarende formulering er som kjent tatt inn i Soria Moria-erklæringen.

Komiteflertallet har lagt til grunn som prinsipielt utgangspunkt at alle som omfattes av ordningen, skal sikres obligatorisk tjenstepensjon etter ordinær pensjonsalder på 67 år og har bedt om en nærmere utredning av forholdet til ansatte i privat sektor med særaldersgrenser. I henhold til Stortingets vedtak 26. mai skal ordningene utformes innenfor foretakspensjonsloven eller innskuddspensjonsloven. Med hjemmel i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven er det fastsatt lavere pensjonsalder enn 67 år for ansatte som utfører nærmere angitte yrker, som f.eks. sykepleiere, yrkessjåfører, gruvearbeidere, flyvere og andre flybesetningsmedlemmer og dykkere. Jeg vil minne om at formålet med disse særaldersgrensene er å muliggjøre utbetaling av tjenstepensjon før fylte 67 år for disse gruppene av ansatte.

Stortinget har tidligere fastsatt en egen lov om pensjonsordning for sjøfolk, som innebærer at sjøfolk mottar en egen lovfestet pensjon mellom 60 og 67 års alder. Jeg har merket meg at komiteflertallet ber om at en utredning av forholdet mellom obligatorisk tjenstepensjon og særaldersgrense legges fram for Stortinget i revidert nasjonalbudsjett. Jeg vil i tilknytning til dette minne om at finanskomiteens flertall i sin innstilling til pensjonsmeldingen 23. mai i år også tok opp dette. En utredning av dette nå vil, etter det jeg kan se, bl.a. reise spørsmål som har tilknytning til det generelle spørsmålet om særaldersgrenser, til adgangen etter gjeldende regler i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven til å ha ordninger med pensjonsytelse som opphører etter ti år, og til adgangen etter foretakspensjonsloven til å la ytelser opphøre ved 67 år når pensjonsalderen er lavere enn 67 år.

Etter gjeldende rett kan ikke foretak som bare sysselsetter eieren av foretaket, opprette skattefavourisert kollektiv pensjonsordning. På bakgrunn av Stortingets vedtak 26. mai i år ble det i tilknytning til forslaget til lov om obligatorisk tjenstepensjon foreslått en viss adgang for selvstendig næringsdrivende til å opprette innskuddspensjonsordning. Finanskomiteens flertall har sluttet seg til dette. Komiteflertallet har samtidig bedt om en samlet vurdering av spørsmålet om tjenstepensjon for selvstendig næringsdrivende samt om en vurdering av behovet for endringer i andre skattestimulerte pensjonsordninger for lønsmottakere og selvstendig næringsdrivende. Det har jeg merket meg, og jeg har også merket meg at det bes om en vurdering av å øke grensen for innskudd til innskuddspensjonsordningen til 4 pst., og at det legges fram i revidert nasjonalbudsjett.

Marianne Aasen Agdestein (A) [18:08:01]: Endelig får alle arbeidstakere tjenstepensjon. Det sikrer en pen-

sjon for mange som i større grad er på nivå med de inntekter man har hatt i yrkeslivet. Reformen gjelder alle og er ikke knyttet til om man jobber i privat eller i offentlig sektor, i liten eller i stor bedrift, i frivillig sektor eller i en kommersiell bedrift.

Reformen gjelder også sjøfolk. Sjøfolk er en gruppe i en spesiell situasjon. De har særaldersgrense på 60 år avtalt med arbeidsgiver. Siden obligatorisk tjenstepensjon til grupper med særaldersgrense ikke er drøftet verken i avtalen fra sist vår eller i denne innstillingen, er det derfor viktig å understreke betydningen av at Regjeringen skal ta denne problemstillingen opp i forbindelse med revidert budsjett. Flertallets vilje er dog klar: Reformen omfatter alle, også sjøfolk.

Det er også viktig å følge utviklingen i det private pensjonsmarkedet nøye. Å skreddersy pensjonen kan synes forlokkende for den enkelte, men individualitet koster. Kollektive ordninger vil trolig gi en bedre avkastning og dermed en bedre pensjon for den enkelte enn individuelle ordninger. Dette er lett å overse i dag, siden konsekvensene først blir synlige langt fram i tid. Like fullt er det viktig for myndighetene å være årvåke i forhold til denne problemstillingen, også i forhold til administrasjonskostnader, konkurransesituasjonen i markedet samt det at enkelte bedrifter kan være fristet til å fornye gamle avtaler i den hensikt å legge seg på et minimumsnivå. Noe slikt har aldri vært regjeringspartiernes hensikt.

En styrke ved norsk politikk er den brede enigheten vi finner i saker som denne. Når det kommer til store, viktige velferdsreformer, klarer norske politikere ofte å samle seg om gode løsninger. Det sikrer kontinuitet i folks velferd over tid, selv om regjeringer kommer og går. Jeg er glad for at tilslutningen i en så stor og viktig reform er så bred som vi ser i dag.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 72)

S a k n r . 2

Innstilling fra finanskomiteen om lov om Statens pensjonsfond (Innst. O. nr. 14 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 2 (2005-2006))

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [18:10:33] (ordfører for saken): Odelstinget behandler i dag forslag til lov om etablering av Statens pensjonsfond. Som saksordfører vil jeg først presentere lovforslaget og flertallets innstilling. Jeg vil deretter benytte den siste delen av mitt innlegg til å presentere Fremskrittspartiets merknader og alternative forslag.

Dagens lovforslag bygger på et vedtak fattet i Stortinget 26. mai 2005, hvor Regjeringen ble bedt om å iverksette arbeidet med en pensjonsreform i tråd med avtale inngått mellom Kristelig Folkeparti, Venstre, Høyre, Senterpartiet og Arbeiderpartiet. I Innst. S. nr. 195 for 2004–2005 fra finanskomiteen om pensjonsreform heter det bl.a.:

«(...) Statens petroleumsfond og Folketrygdfondet omgjøres til et Statens pensjonsfond.»

Regjeringen og samtlige partier, bortsett fra Fremskrittspartiet, legger til grunn at Statens pensjonsfond skal etableres på en slik måte at statens finansielle sparing opprettholdes. I lovutkastet heter det også at Statens pensjonsfond kan ses på som en videreføring av formålet med henholdsvis Statens petroleumsfond og Folketrygdfondet. I lovene som ledsager disse fondene, og som foreslås videreført i Statens pensjonsfond, heter det at Folketrygdfondet skal bli til «størst mulig nytte for folketrygden», og at Petroleumsfondet skal være «knyttet til finansiering av framtidige pensjonsutbetalinger i folketrygden». Hvordan slike bånd skal opprettes, refereres ikke i vedlagte utkast til lov.

Lovforslaget vi i dag behandler, innebærer at Folketrygdfondet og Statens petroleumsfond endrer navn til henholdsvis Statens pensjonsfond – Norge og Statens pensjonsfond – Utland. Sparingen i fondet vil ikke være knyttet til utviklingen i statens pensjonsforpliktelser i folketrygden, og overføringene fra fondet vil ikke være ørmerket til pensjonsformål. Folketrygden videreføres dermed som et «pay-as-you-go» pensjonssystem.

Navneendringen på statens fondsstruktur medfører heller ingen endringer i organiseringsform. Dette betyr at både organiseringen, forvaltningen og investeringsprofilen i henholdsvis Petroleumsfondet og Folketrygdfondet foreslås opprettholdt. Den ene delen av fondet vil utelukkende investere i utenlandske verdipapirer og i våre konkurrentlands bedrifter, mens den andre delen i hovedsak vil investere i Norge.

Regjeringen foreslår videre at Finansdepartementet får hjemmel til å fastsette nærmere regler for forvaltningen av både innenlands- og utenlandsdelen av Statens pensjonsfond i egne forskrifter. Dette er en tilstrømming i forhold til dagens praksis, hvor Stortinget fastsetter reglement for Folketrygdfondet.

Komiteens flertall bemerker til dette at Stortinget også i framtiden skal få anledning til å uttrykke sitt syn, og at retningslinjene for pensjonsfondet skal ha forankring i Stortinget. Flertallet ber også om at Regjeringen legger fram en vurdering av plasseringsadgangen til Statens pensjonsfond – Norge.

I tråd med pensjonsmeldingen legger Regjeringen opp til at budsjettpolitikken skal videreføres som i dag, og at handlingsregelen skal legges til grunn for bruk av de pengene som med dette lovforslaget omdøpes til pensjonspenger.

Jeg vil i resten av mitt innlegg fokusere på Fremskrittspartiets merknader og vårt alternative forslag.

Fremskrittspartiet mener det er klokt å avsette betydelige finansielle midler i ekstraordinært gode tider, slik at disse kan bidra til å finansiere framtidige bevilgningsbehov til fornuftige og nødvendige formål, herunder også alders- og uførepensjoner. Fremskrittspartiet støtter derfor ideen om å opprette et Statens pensjonsfond, noe vi allerede i år 2000 foreslo, men vi ble nedstemt i Stortinget. Fremskrittspartiet forutsetter imidlertid at finansielle midler i et pensjonsfond faktisk går til å finansiere pensjo-

ner, og vi ønsker derfor å øremerke pengene til dette formålet.

Det fremlagte lovforslaget har imidlertid ingen kobling til løpende eller framtidige pensjonsutbetalinger, og Fremskrittspartiet vil derfor ikke støtte forslaget. Slik vi ser forslaget, er dette egnet til å kaste blå i øyene på folk. En videreføring av dagens fondsstruktur under et annet navn vil ikke bidra til å trygge fremtidige pensjoner, og forslaget er derfor å forstå som et retorisk grep uten reelt innhold.

Et forslag om å etablere et pensjonsfond som ikke har noen som helst kobling til pensjoner, for så å forsvare dette gjennom avansert bruk av økonomiske termer og begreper, bidrar videre til å fremmedgjøre finanspolitikken for folk flest og på mange måter umyndiggjøre den jevne velger.

Gjennom en spørsmåls- og svarrunde med ansvarlig departement og statsråd fikk Fremskrittspartiet bekreftet at eventyret «Keiserens nye klær» ikke kun er hyggelig lektyre for barn, men at eventyret også leses flittig i Finansdepartementet. Og statsråd Halvorsen gjør en strålende innsats som kongen i eventyret, selvfølgelig i overført betydning.

Ved relativt enkle og presise skriftlige spørsmål til statsråden knyttet til lovforslaget har vi fått bekreftet at den økonomiske tenkningen i Finansdepartementet er upåvirket av landets økonomiske situasjon, og helt uavhengig av hvilken statsråd som til enhver tid sitter med ansvaret. I Finansdepartementet råder de økonomiske modellene, beregningene og analysene, og da spiller det åpenbart mindre rolle i hvilken grad disse går på tvers av sunn fornuft og folkevett.

Eksempelvis er ikke statsråden i stand til å besvare spørsmål som knyttes til konsekvensene av alternative investeringsprofiler. Hvorfor er det eksempelvis slik at Norge nesten utelukkende skal benytte sine finansielle ressurser for å styrke bedriftene i våre konkurrentland? Dersom en slik tenkning mot formodning skulle være klok, hvorfor er det da ingen andre land som har valgt en slik investeringsprofil på sine pensjonsfond?

Hvorfor er det akkurat det beløpet som til enhver tid utgjør den budsjetterte avkastningen på Petroleumsfondet, altså handlingsregelen, som er den mest ansvarlige finanspolitikken? Ifølge dagens prognoser vil en slik tenkning innebære at det i 2006 vil være ansvarlig å benytte 70 milliarder kr over statsbudsjettet, mens det eksempelvis i 2009 vil være økonomisk ansvarlig å bruke over 100 milliarder kr. Med andre ord, hvordan har det seg at bruk utover tolkningen av handlingsregelen i dag har negative ringvirkninger for inflasjon, rente og kronekurs, mens det samme beløpet på et gitt tidspunkt i framtiden ikke vil ha de samme negative ringvirkningene?

Antallet økonomer som stiller seg skeptisk til klokskapen i å ha en allmenngyldig regel for bruk av statens overskudd, vokser stadig, og det er å håpe at enkelte av disse i framtiden også får innpass i embetsverket i Finansdepartementet. Handlingsregelen er og blir ingenting annet enn et unyttig og ufleksibelt verktøy som verken tar hensyn til investeringsbehov i realkapital eller økonomiske konjunkturer. Det er derfor å håpe at handlingsregelen ender

opp på politikken retoriske skraphaug sammen med andre kjente begreper og politiske verktøy. Jeg nevner i fleng: Brustad-bua, nei til farge-TV, forbud mot bordbønn, nedleggelse av børsen, forbud mot ferske brød på søndag, kun varme og ikke kalde pølser etter kl. 17.00, gratis salg av brus, men nei til salg av melk – kort sagt politiske utspill og standpunkter som setter politikken i vanry.

Så kan vi spørre videre: Hvorfor foreslås det etablert et statens pensjonsfond som overhodet ikke har noe med pensjoner å gjøre? Hvorfor øremerkes ikke pengene i det foreslåtte fondet til nettopp pensjoner, siden dette er det uttalte formålet med lovforslaget? Siden det ikke er en sammenheng, kunne like godt fondet få et navn knyttet opp mot andre utgiftsposter i statsbudsjettet. Vi kunne eksempelvis etablere et justisfond som ikke knyttes opp mot utgifter innenfor politiet og rettsapparatet. Vi kunne etablere et utdannelsesfond som ikke finansierer utdannelsestektoren osv., for det er vel ingen i denne sal som tror at framtidige utgifter til eksempelvis justisvesenet, helsevesenet eller utdannelsestektoren er mindre forpliktende for regjering og storting enn pensjoner.

I svar fra statsråden får vi opplyst at petroleumsinntektene må behandles helt særegent, fordi de kommer fra ikke-fornybare ressurser. Ja vel, men hvorfor behandles ikke inntekter fra relaterte næringer på samme måte? Hvorfor skal ikke inntekter fra leverandørindustrien, riggnæringen eller ytelses i tjenestektoren behandles likedan? Mange av disse virksomhetene er jo opprettet og vil ikke kunne overleve uten petroleumsindustrien. At alt henger sammen med alt, slik en tidligere statsminister uttrykte det, har åpenbart lite gjennomslag i Finansdepartementet, ja helt uavhengig av politisk ledelse.

Dette er noen av spørsmålene som Fremskrittspartiet har stilt finansministeren, men ikke fått svar på. Man blir fristet til å tro at bakgrunnen for dette er at de opplagte svarene ikke passer inn i departementets økonomiske modeller.

I navneendingsforslaget vi i dag behandler, beskrives bl.a. Folketrygdfondets forvaltningsstruktur, en struktur samtlige øvrige partier ønsker å videreføre. Dette innebærer at Folketrygdfondet, eller det framtidige Statens pensjonsfond – Norge, ikke får anledning til å opptre på markedets premisser.

I dag er det slik at Folketrygdfondets styre blir tilside-satt i spørsmål om ansettelse av fondets ledelse, og at finansministeren kan bli fristet til å foreta politiske utnevnelser. Når vi samtidig vet at finansministeren representerer et parti hvor nestlederen ønsker å nedlegge hele børsen, kan jo vi andre bare håpe på at det politiske markeringsbehovet uteblir. Fremskrittspartiet ønsker imidlertid ikke å utsette statsråden for slike fristelser og mener at Folketrygdfondets styre bør overta dette ansvaret, på lik linje med alle andre forvaltningsfond. At partiet SV ønsker politisk styring og kontroll over de fæle markedskreftene, er ikke overraskende, men at også det selv-erklærte næringslivspartiet Høyre deler dette synet, er imidlertid noe mer oppsiktsvekkende.

I lovutkastet foreslås det heller ingen endringer med hensyn til Folketrygdfondets investeringsmuligheter.

Fondet skal fremdeles være bundet av strenge restriksjoner for hvor fondet kan investere, og for hva fondet kan investere i. Dette er selvfølgelig lammende for fondets navigasjonsmuligheter i et raskt svingende og globalt marked og bryter samtidig med Regjeringens uttalte målsetting om best mulig avkastning på fondets midler. At Regjeringen samtidig foreslår at fondets verdier i framtiden skal regnskapsføres til markedsverdi, vil i praksis bety at fondet vil måtte selge aksjer for å tilfredsstille de pålagte restriksjonene for fondets investeringsprofil. Videre er det et stort paradoks at dagens folketrygdfond pålegges å investere 110 av fondets 190 milliarder kr til å øke likviditeten i den norske stat. Dette skjer gjennom etablering av kontolån i Norges Bank. På denne måten bruker altså fondet 60 pst. av investeringskapitalen til å finansiere en stat som overhodet ikke har behov for penger – en grei måte for Finansdepartementet å kontrollere Folketrygdfondets virksomhet, men svært dyrt og urasjonelt for norske skattebetalere.

Også Petroleumsfondet foreslås videreført, men endrer navn til Statens pensjonsfond – Utland. Denne delen av fondet skal fortsette å styrke våre konkurrentlands bedrifter, og muligens vil vi oppleve at våre egne penger bidrar til oppkjøp av norske bedrifter på Oslo Børs – hvis den får overleve, da – bedrifter som i neste omgang kan bli flyttet ut av landet. Til tross for at Regjeringen har forsikret oss om at Soria Moria-erklæringen – av vittige tunger omdøpt til Hakkespettboken – inneholder side opp og side ned med verktøy til bruk i næringspolitikken, finnes ingen verktøy som kan benyttes innenfor kapitalforvaltning.

Fremskrittspartiets spørsmål til statsråden er derfor følgende: Hvorfor ikke bruke Norges nye næring, nemlig kapitalforvaltning, som et middel i å skape verdens beste kapitalforvaltermiljø i Norge? Hvorfor er det først og fremst de store utenlandske kapitalforvalterne som får nytte godt av den norske stats investeringsiver?

Jeg tar på bakgrunn av ovennevnte opp Fremskrittspartiets alternative forslag, slik de framkommer i innstillingen fra finanskomiteen.

I høst har vi opplevd at representanter for de øvrige partiene har brukt mye av sin tid på å snakke om Fremskrittspartiets politikk, eller – mer presist – brukt tid på å karikere Fremskrittspartiets politikk. Nå som jeg i 10 minutter i detalj har redegjort for hva Fremskrittspartiet ønsker i denne saken, håper jeg at mine politiske motstandere i dag vil bruke sin taletid på å forsvare sine partiers standpunkter. Jeg har imidlertid forståelse for at det kan fortone seg som en vanskelig oppgave, ikke minst fordi det å etablere et pensjonsfond uten koblinger til pensjoner både intuitivt og ved ettertanke for de aller fleste ikke virker særlig fornuftig.

Helt avslutningsvis ønsker jeg å informere om at i løpet av de 10 minuttene jeg har stått på denne talerstolen, har Petroleumsfondet økt med over 6 mill. kr, sikkert til stor glede for utenlandske kapitalforvaltere og bedrifter i våre konkurrentland.

Presidenten: Representanten Christian Tybring-Gjedde har tatt opp de forslag han refererte til.

Presidenten vil anbefale representanten Tybring-Gjedde å dempe lysten til å bruke fargerike karakteristikker av sine kollegaer, selv om det er eventyr han drar fram, og selv om det også er ment i overført betydning. Etter presidentens vurdering passer det bedre utenfor denne sal.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen har bedt om ordet, og presidenten er ikke helt sikker på om det er til replikk eller om det er til innlegg.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) (fra salen): Det er til innlegg.

Presidenten: Da er neste taler Karl Eirik Schjøtt-Pedersen.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) [18:22:25]: Det kan kanskje bli en replikk i innleggs form.

Representanten Tybring-Gjeddes innlegg reiser behov for enkelte kommentarer. Det er en viktig navneendring som i dag foreslås, når Stortinget gir tilslutning til å endre navnet Statens petroleumsfond til Statens pensjonsfond. Inntektene kommer fra petroleumssektoren, men reelt sett er dette inntekter som avsettes for å kunne brukes til å finansiere framtidige pensjoner.

Det er minst to viktige grunner til at man bør etablere og ha en slik fondskonstruksjon. Det ene er: Gitt full kapasitetsutnyttelse i økonomien vil økt bruk av penger føre til økt etterspørsel, som i sin tur fører til økte priser og kostnader, som i sin tur fører til tap av arbeidsplasser. Eller la oss illustrere det litt enklere: Dersom det er slik at mange ønsker å pusse opp huset sitt og etterspør arbeidskraft av bygningsarbeidere, og man etterspør flere bygningsarbeidere enn det som reelt sett er tilgjengelig, er den eneste muligheten for å få tak i disse bygningsarbeiderne at man tilbyr en høyere lønn. Men tilbyr man høyere lønn, er det også slik at enkelte industriarbeidere vil synes at det kanskje er fornuftig å flytte over fra industrien til bygningsarbeid, og for at industrien skal beholde sin arbeidskraft, må også den by høyere lønn. Men hvis industrien byr høyere lønn, kan den bare kompensere disse høyere kostnadene gjennom høyere priser. Hvis andre land ikke har den samme kostnadsveksten, betyr det at norske varer blir dyrere enn varer i andre land. Det betyr at det blir solgt færre norske varer. Det betyr igjen at norske bedrifter går konkurs, og at man taper arbeidsplasser, og storparten av disse arbeidsplassene i konkurranseutsatt sektor ligger i Distrikts-Norge. Kort sagt: Fremskrittspartiets økonomiske politikk, med sterk økt bruk av penger, betyr tap av arbeidsplasser og økende arbeidsledighet, først og fremst i Distrikts-Norge, hvor størsteparten av konkurranseutsatt næringsliv ligger.

Den andre årsaken er at det er fornuftig å sette til side penger, slik at man kan spare dem for å finansiere framtidige utgifter, først og fremst pensjoner. Så har Tybring-Gjedde selvfølgelig rett i at det også kommer til å være utgifter til andre formål i framtiden. Men utfordringen, både i Norge og i andre land, er jo at vi har pensjonsforpliktelsener som langt overstiger det pengebeløp som var avsatt til å møte disse forpliktelsene. Alternativet til å møte dem er

enten en til dels kraftig skatteøkning i framtiden eller betydelige velferdskutt, f.eks. innenfor helse- og omsorgssektoren. Jeg går ut fra at Fremskrittspartiet i utgangspunktet ikke ønsker noen av de to tingene.

Fremskrittspartiets bruk av petroleumsinntekter betyr at man bruker opp den framtidige pensjonsfinansiering. Med andre ord: Man bruker penger på en slik måte at det blir dårligere pensjoner for framtidens pensjonister som følge av den politikken som man fører i dag.

Det navneskiftet som i dag gjennomføres, gir en nødvendig påminnelse om at bruk av petroleumsinntektene har konsekvenser. Det har en konsekvens i forhold til framtidige pensjoner, i tillegg til den konsekvensen det har i forhold til arbeidsplassene i konkurranseutsatt sektor.

Hva er så handlingsregelen? Det er jo slik at når vi avsetter disse pengene på Pensjonsfondet, skal de på et eller annet tidspunkt tas inn i økonomien. Spørsmålet er når, hvordan og hvor mye. Da er det altså en bred enighet i denne salen om at det er fornuftig å legge til rette en handlingsregel som legger en begrensning på hvor mye penger man fører inn i økonomien. Ved å bruke realavkastningen beholder man fondskapitalen. Med andre ord sikrer man det som er viktig for å finansiere framtidens pensjoner, samtidig som man åpner adgang for en viss økt pengebruk. Men, og dette er det vesentlige poenget i forhold til Tybring-Gjeddes påstander, i den utstrekning det å bruke realavkastninger av Pensjonsfondet betyr at man stimulerer økonomien så man får en etterspørsel som fører til et etterspørselspress, vil selv en slik pengebruk gi som resultat at man vil kunne få økte kostnader, og at vi vil kunne få en økt overføring av ressurser fra konkurranseutsatt sektor til skjermet sektor. Det er ikke slik at man ved bruk av handlingsregelen verner seg mot enhver slik virkning, men det blir mindre enn det ville være dersom man skulle ha en uhemmet bruk, slik Fremskrittspartiet legger opp til.

Fremskrittspartiets politikk viser hvor nødvendig det er å pålegge seg slike restriksjoner som handlingsregelen innebærer, som betyr at man tar hensyn til betydningen av å sikre arbeidsplassene i Distrikts-Norge og sikre arbeidsplasser i konkurranseutsatt sektor, som tar hensyn til at det er viktig for framtidens pensjonister å ha en sikkerhet for at de får de pensjonsytelsene som de er forespeilet, og at man på denne måten bidrar til en stabilitet i den økonomiske politikken. Dilemmaet er jo at de som har mest behov for å påta seg en slik selvpålagt forpliktelse, dessverre er de som avviser den sterkest.

Sigvald Oppebøen Hansen hadde her teke over presidentplassen.

Jan Tore Sanner (H) [18:28:21]: Representanten Tybring-Gjedde var bekymret for at representanter fra andre partier skulle bruke sin taletid til å karikere Fremskrittspartiet. For å si det slik – etter Tybring-Gjeddes innlegg er det helt unødvendig. Men jeg synes kanskje man skal være litt forsiktig når man bruker 10 sammenhengende minutter til å raljere med og karikere andre politikere og andre

politikeres politikk. Man skal være litt forsiktig med å utstede advarsler overfor andre.

Det er noe jeg er veldig stolt av som politiker. Kanskje det jeg er mest stolt av, er at vi politikere fra ulike partier og regjeringer har klart å forvalte petroleumsinntektene på den måten som vi har gjort. Jeg mener at noe av det et samlet politisk miljø i Norge, da med unntak av ett parti, har grunn til å være veldig stolt av, er at av man ikke har brukt penger som ikke bare ville ha skadet norsk økonomi, men som også ville ha svekket kommende generasjoners muligheter til å betale for våre pensjoner. At vi har klart å forvalte formuen på en slik måte, mener jeg vi har all mulig grunn til å være stolte av.

Vi skal også være klar over at petroleumsinntektene er en formue. Det er ingen fornybar kilde vi forholder oss til, men en formue som skal forvaltes. Selvsagt skal vi glede oss over inntektene og bruke noe av dem til å styrke den norske velferden – og det har vi til de grader også gjort. Inntil vi opprettet Petroleumsfondet brukte vi omtrent rubbel og bit. Etter det har vi klart å sette ganske mange milliarder til side.

Samtidig er det viktig at petroleumsinntektene også innføres på en slik måte at det ikke skaper ubalanse i norsk økonomi. Det er grunnen til at vi har den såkalte handlingsregelen. Det er ikke slik at handlingsregelen i seg selv er lakmustesten på en ansvarlig økonomisk politikk, for også andre parametere er viktig der, bl.a. utgiftsveksten. Men det er et redskap for å sikre at oljeinntektene blir faset inn på en forsvarlig og ansvarlig måte. Det som kanskje er det aller viktigste, er at vi også sikrer at kommende generasjoner får glede av den formuen som vi pumper opp fra Nordsjøen.

Jeg mener det er en grunnleggende usosial politikk å bruke langt mer oljepenger enn det det brede stortingsflertallet legger opp til, både fordi det skaper press i norsk økonomi og derved høyere renter, som rammer familiene og arbeidsplassene i konkurranseutsatt sektor, og fordi en for sterk bruk av oljepengene også bidrar til at fremtidige generasjoner ikke får samme mulighet til å finansiere fremtidige pensjoner.

Jeg synes kanskje Tybring-Gjedde og Fremskrittspartiet heller skulle si det som det er, at det er mer ubehagelig å benytte penger som står i et pensjonsfond, enn når de står i et petroleumsfond. Realiteten er at disse pengene i all hovedsak kommer til å bli benyttet til fremtidige pensjoner. Derfor er det en fornuftig og riktig omdøping vi gjør i dag, nemlig at det for fremtiden skal hete Statens pensjonsfond.

Hans Olav Syversen (KrF) [18:32:37]: Kristelig Folkeparti står selvsagt for det som står i innstillingen fra flertallet. Jeg hadde egentlig ikke tenkt å ta ordet, men Tybring-Gjedde greide å forlenge møtet lite grann ved sitt innlegg.

For oss er det viktig ikke minst å se dette som et generasjonsløft i den forstand at vi ser litt utover det enkelte budsjettår, og også tar innover oss at også andre har krav på å nyte godt av den formuen som olje og gass representerer.

(Syversen)

Det som fikk meg til å ta ordet, var at vi i dag tidlig våknet til en melding om at landets utviklingsminister, Erik Solheim, hadde vært i møte med Verdensbankens president, Paul Wolfowitz, som jeg tror er en person som kan stå Fremskrittspartiet nær i en del sammenhenger. Han sa at Norge var det eneste land som hadde håndtert sin oljeformue på en bærekraftig måte, ikke minst når det gjelder å se utover den generasjon som er så heldig å oppleve akkurat dette oljeeventyret. Så mitt spørsmål er, siden representanten Tybring-Gjedde nå skal ha ordet etter meg: Er Fremskrittspartiet enig eller uenig i hr. Wolfowitz' utlegninger?

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [18:34:29]: Jeg har fått en del reaksjoner på mitt innlegg i sted, og jeg vil først kommentere det representanten Sanner sa.

Jeg presenterte Fremskrittspartiets politikk. Hvis Sanner mente jeg presenterte en karikert utgave av Fremskrittspartiets politikk, får han stå for det. Jeg presenterte det som er Fremskrittspartiets politikk, og slik vi forstår økonomisk politikk, og det jeg og andre i Fremskrittspartiet har lært da vi studerte økonomi. Jeg vet ikke hvor de andre har gått på skole og lært sine teorier, men det er i hvert fall ingen teorier som sier at man skal etablere et pensjonsfond som ikke har noe med pensjoner å gjøre. Det tviler jeg på står i noen som helst lærebok, ei heller finnes det i noe annet land. Og det er det denne saken gjelder.

Så til representanten Schjøtt-Pedersen, som snakket om Fremskrittspartiets uhemmede bruk av oljepenger. Det er en helt meningsløs påstand. I budsjettet for neste år setter Fremskrittspartiet av 300 milliarder kr – dvs. at Petroleumsfondet, eller Pensjonsfondet, øker med 300 milliarder kr – mens de øvrige seks partiene vil sette av 316 milliarder kr. De 16 milliarder kr som vi bruker mer, bruker vi til skatte- og avgiftslettelse og til investeringer i realkapital, investeringer i realkapital i f.eks. infrastruktur for å skape økt økonomisk vekst og økt inntektsgrunnlag for den norske stat. Det er fornuftige investeringer. I alle de lærebøkene jeg har lest, er det fornuftig for å skape økonomisk vekst hjemme, i stedet for å skape økonomisk vekst i våre konkurrentland.

Vi ønsker, som sagt, et pensjonsfond som er øremerket pensjoner. Ingen har stått på denne talerstolen og sagt at det er fornuftig å ha et pensjonsfond som ikke har noe med pensjoner å gjøre. Hvis det finnes representanter i denne sal, som med hånden på hjertet mener at det er fornuftig å ha et pensjonsfond som ikke har noe med pensjoner å gjøre, vil jeg gjerne at de kommer opp og forklarer hvorfor det er klokt. Vi ønsker et pensjonsfond, men vi ønsker å øremerke det til pensjoner. Vi ønsker også at premien til folketrygden og arbeidsgiveravgiften går inn i dette fondet, slik at det kan finansiere løpende og kommende pensjoner, og at det får operere på egen hånd, uavhengig av statsbudsjettet. Det er det vi ønsker. Det er et fornuftig fond for å sikre framtidige pensjoner. Så må man selv finne ut av hva behovet er. Det er det vi ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med. Den må finne ut

hva behovet for framtidige pensjoner er, og hvor mye vi trenger å investere i dette fondet for å ha råd til å finansiere framtidens pensjoner. Nå oppretter man et pensjonsfond, men tar likevel penger fra statsbudsjettet for å finansiere pensjoner, og så etablerer man en handlingsregel som varierer for hvert eneste år – 4 pst. av avkastningen på disse pengene, og det vil variere fra år til år, og hver gang det går opp, er det alltid fornuftig fordi det er innenfor handlingsregelen. Man har altså en handlingsregel på 4 pst., som hele tiden vil variere, og, som jeg var inne på i mitt innlegg: I 2009 vil denne handlingsregelen tilsi 100 milliarder kr. Da vil kanskje noen si at da bør den være 3 pst., slik at man får redusert dette. Man tar ikke hensyn til økonomiske konjunkturer, og man tar ikke hensyn til behovet i norsk økonomi. Det er det vi må gjøre. Vi må spørre: Hva er det som er behovet? Hvordan kan vi skape økt vekst og økte inntekter for den norske stat på sikt? Det er det Fremskrittspartiet ønsker å gjøre, og vi bruker altså 16 milliarder kr mer. Vi setter av 300 milliarder kroner til framtidige pensjoner og andre nyttige formål – som Norge vil trenge i framtiden.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [18:38:19]: Vår tapping av olje og gass skjer i et enormt tempo, i et tempo som mange mener er for stort. Det gir enorme inntekter. Det er da klokt å sette av en del av disse enorme inntektene fra de ikke-fornybare verdiene på et fond.

Jeg skal være den første til å innrømme at Fremskrittspartiet har et poeng i at navnet er lite dekkende i forhold til det pengene blir brukt til. Det hadde kanskje vært klokke å ha et mer dekkende navn for dette. Men det er i hvert fall bred enighet om at de pengene som settes på fond, skal brukes til noe langt mer enn pensjoner.

Det som gjorde at jeg tok ordet, var at vi nå har fått en veldig klar presisering fra Fremskrittspartiet av hva de mener at pengene som settes på fond, skal brukes til, nemlig at det skal være en overføring fra fondet, og det skal øremerkes pensjonsformål. De enorme verdiene som vi nå tapper, og som er ikke-fornybare, skal brukes ensidig til å gi arbeidsfrie inntekter framover. Folk skal få arbeidsfrie inntekter som et resultat av avkastning fra fondet.

Hvis vi går tilbake og ser på historien, nasjonalt eller internasjonalt, i de periodene en tenkte seg å bygge opp et land ved å satse på arbeidsfrie inntekter, tror jeg en kommer til en ganske entydig konklusjon: Det fører til stagnasjon og forfall for det folk, det land, den bransje, den familie – den som tenker på den måten.

Det er ganske sterkt å erfare at Fremskrittspartiet ønsker å bruke de enorme verdiene som her akkumuleres, til arbeidsfrie inntekter istedenfor å være med på å stimulere til arbeidsinnsats og daglig arbeid, som kan sikre den nødvendige kreativiteten for å gjøre hver generasjons arbeid noe mer effektivt og lettere. Derfor er jeg veldig glad for at Regjeringen har en videre bruk av midlene, der en setter pengene i arbeid ved å modernisere Norge, satse på en infrastruktur som gjør at vi kan ha konkurransekraft i forhold til en stadig mer brutal internasjonal konkurranse, utvikle trygge arbeidsplasser, få en aktiv næringspolitikk og

ikke minst trygge de samlede velferdsgodene for dem som trenger det. Derfor er det viktig, når en drøfter bruken av midlene i Statens pensjonsfond, at vi har den brede definisjonen klart for oss, og ikke tenker i retning av at det skal være et fond som skal gi arbeidsfrie inntekter i tiden framover. Det vil være et stort feilsteg.

Heikki Holmås (SV) [18:41:35]: Jeg følte behov for å si et par ting helt på tampen.

Det er flere forskjellige prinsipper til grunn for å ha et petroleumsfond, som nå blir omdøpt til Statens pensjonsfond. Jeg synes for øvrig at det er et poeng med navnet. Men det er klart det er et politisk valgt navn, som er valgt for å signalisere at grunnen til at vi setter av penger, er bl.a. at vi ønsker å sørge for de framtidige generasjoner, betale pensjoner og sikre pensjoner i framtiden.

Det enkle poenget – jeg dropper alt det andre, for alt det andre har alle de andre sagt – er som følger: Hvis Fremskrittspartiet hadde fått gjennomslag for å grunnlovsfeste at Petroleumsfondet skal være et pensjonsfond, hvordan ville det da sett ut og hatt innvirkning på de statsbudsjettene som Fremskrittspartiet har lagt fram forslag til hvert eneste år? Så vidt jeg vet, har Fremskrittspartiet lagt fram ekstrabevilgninger som de tar nettopp fra det de helst kunne tenke seg var et pensjonsfond – 16 milliarder kr ekstra, sier Tybring-Gjedde. 16 milliarder ekstra kroner skal tas fra det Fremskrittspartiet helst vil ha som et pensjonsfond, og brukes på skattelette. Da synes jeg at resten av retorikken i innlegget blir ganske hul.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 2.

(Votering, sjå side 75)

S a k n r . 3

Innstilling frå helse- og omsorgskomiteen om lov om kosmetikk og kroppspieprodukt m.m. (kosmetikklova) (Innst. O. nr. 6 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 6 (2005-2006) og Ot.prp. nr. 93 (2004-2005))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

(Votering, sjå side 76)

S a k n r . 4

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om lov om endringer i folketrygdloven og pasientrettighetsloven (regulering av behandling hos kiropraktor og manuellterapeut) (Innst. O. nr. 15 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 28 (2005-2006))

Sonja Irene Sjøli (H) [18:44:32]: Det var egentlig ikke lagt opp til noen debatt i denne saken, men jeg er sent i ettermiddag blitt gjort kjent med et brev, datert 13. desember, som er sendt fra Helse- og omsorgsdepartementet til Norsk Fysioterapeutforbund, Rikstrygdeverket, Norsk Kiropraktorforening og Den norske lægeförening om

foreleggelse av forskriftsendring som følge av Ot.prp. nr. 28, som vi nå behandler, med svarfrist kl. 15 i ettermiddag.

Det er to ting jeg reagerer på. For det første: Det brevet som er sendt ut, er ikke i overensstemmelse med innholdet i innstillingen fra komiteen, og det er i strid med innholdet i proposisjonen. I proposisjonen står det:

«Departementet vil i forskrift definere hva benevnelsen manuellterapeut innebærer.»

Og videre:

«Departementet vil i forskrift også presisere krav om dokumentasjon av nødvendig kompetanse i differensialdiagnostikk og laboratorieanalyser og utdanning i radiologi for manuellterapeut ...»

I brevet som er sendt ut, står det:

«Departementet ser det som hensiktsmessig at nærmere bestemmelser om de kravene som skal stilles for å utføre de funksjoner som reguleres av de nye lov- og forskriftsbestemmelser samt definisjonen av manuellterapeut ikke gjøres i forskrift men fastsettes i egen ekspedisjon fra departementet.»

Jeg reagerer også på at det er bedt om en tilbakemelding til departementet før vi har gjort noe vedtak her i Stortinget. Det hadde for så vidt vært forståelig hvis innholdet hadde vært i samsvar med komiteens innstilling. Men det er det altså ikke. Jeg regner med at departementet har vært kjent med komiteens innstilling noen dager. Derfor er det enda mer underlig. Det jeg ber om, er å få klarhet i dette. Jeg vil gjerne at statsråden bekrefter at det er stortingsdokumentet som gjelder i denne saken, og at det som vil bli lagt til grunn for det videre forskriftsarbeidet, er det vedtak som vil bli gjort på bakgrunn av en enstemmig komiteinnstilling, og at det er en forskrift som blir utarbeidet og ikke at det fastsettes i en «egen ekspedisjon», hva nå det måtte bety.

Statsråd Sylvia Brustad [18:47:23]: Jeg kan bekrefte at det selvfølgelig er Stortingets dokumenter og innstilling som gjelder. Det vedtaket som blir gjort her i kveld – som er en bred tilslutning til Regjeringens forslag, noe jeg er glad for – skal selvfølgelig bli fulgt opp på riktig måte. Når vedtaket er gjort, blir det laget en forskrift, slik det også er lagt opp til, som også går til Kongen i statsråd.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 4.

(Votering, sjå side 79)

S a k n r . 5

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om lov om endringer i folketrygdloven og spesialisthelsetjenesteloven (samleproposisjon høsten 2005) (Innst. O. nr. 16 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 30 (2005-2006))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

(Votering, sjå side 79)

S a k n r . 6

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringar i lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs og andre lover (elektronisk kommunikasjon mv.) (Innst. O. nr. 11 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 5 (2005-2006) og Ot.prp. nr. 108 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske frå justiskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir avgrensa til 35 minutt, og at taletida blir fordelt med inntil 5 minutt til kvart parti.

Vidare blir det foreslått at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er å sjå på som vedteke.

Solveig Horne (FrP) [18:49:55] (ordfører for saken): Dataverdenen er over oss for fullt, og elektronisk kommunikasjon er blitt en stor del av hverdagen vår. Foruten de julekortene som vi i disse dager holder på å skrive, er det vel ikke så mange av oss som husker hvordan det var å skrive brev lenger.

Internett og mail har kommet for å bli. I denne saken som vi nå har til behandling, ser vi at enkelte av våre lover må moderniseres i takt med den utviklingen som skjer. Vi snakker her om å legge til rette for økt bruk av elektronisk kommunikasjon i forbindelse med gjeldsforhandlinger og konkurser. Dette vil spare tid og kostnader, slik at midlene i boet kan utnyttes mye bedre. Departementet regner med at slike endringer i kunngjøringsreglene vil føre til en innsparing på hele 8 mill. kr.

I dag er det en plikt at man skal kunngjøre konkurser og gjeldsforhandlinger i Norsk Lysningsblad. Dette blir med det nye lovverket opphevet, og hvert bo får nå sin egen side, og all kunngjøring skjer via Brønnøysundregistrens elektroniske kunngjøringspublikasjon. En slik kunngjøring vil være like virkningsfull og nå samme målgrupper som i dag, men på en mye mer rasjonell og arbeidsbesparende måte.

I dag kan det gå inntil ti dager fra avgjørelse om konkursåpning til kunngjøringen er trykt i avis og Norsk Lysningsblad. Med elektronisk kunngjøring vil informasjonen kunne være tilgjengelig allerede dagen etter konkursåpningen. Hvert enkelt bo får nå sin egen kunngjøringside, og all informasjon i bobehandlingen legges ut her. Å samle all informasjonen på ett sted er en praktisk forutsetning for å oppnå økonomisk rasjonaliseringsgevinst.

Departementet legger også til rette for elektronisk abonnement på kunngjøringer om konkursåpning. Dette vil også gi en enklere og mer tilpasset informasjonstilgang for brukere, og en vil også på den måten kunne abonnere på kunngjøringsopplysninger fra et fylke eller fra en bransje.

I noen høringsuttalelser, deriblant fra Datatilsynet, kom det fram at personvernet måtte vektlegges. Ved at en ikke går inn for at sikker identifikasjon skal bli opphevet, er personvernet ivaretatt, slik komiteen ser det.

Med dette legger justiskomiteen fram lovforslaget og viser til merknadene i innstillingen fra en enstemmig justiskomite.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, sjå side 80)

S a k n r . 7

Innstilling fra justiskomiteen om lov om oppheving av lausgjengarlova og om endringar i straffelova o.a. (eige straffebod mot vald i nære relasjonar o.a.) (Innst. O. nr. 10 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 15 (2005-2006) og Ot.prp. nr. 113 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske frå justiskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir avgrensa til 35 minutt, og at taletida blir fordelt med inntil 5 minutt til kvart parti.

Vidare blir det foreslått at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er å sjå på som vedteke.

Anne Marit Bjørnflaten (A) [18:52:57] (komiteens leder): Vold i nære relasjoner er et omfattende og alvorlig samfunnsproblem. Et foruroligende høyt antall kvinner og barn utsettes jevnlig for voldshandlinger. En undersøkelse gjennomført av Norsk institutt for by- og regionforskning viser at mer enn hver fjerde kvinne som har levd i parforhold, er blitt utsatt for vold i nåværende eller i tidligere forhold. Nesten hver tiende kvinne oppgir å ha vært utsatt for potensielt livstruende vold, som å bli tatt kvelertak på, brukt våpen mot eller fått banket hodet mot en gjenstand eller mot veggen. Senest de siste ukene har det vært flere tilfeller av drap begått i nære relasjoner. Et drap er den mest ekstreme formen for vold, og er ofte avslutningen på en lang rekke voldshandlinger.

For Regjeringen og det rød-grønne flertallet er bekjempelse av vold i nære relasjoner en av de viktigste oppgavene når det gjelder kriminalitetsbekjempelse. Dette ble ikke minst understreket av justisministerens utspill tidligere i uken, der han la fram ti tiltak som skal bidra til å stoppe denne type vold. Disse tiltakene omfatter bl.a. at politiet skal prioritere å rykke ut ved melding om husbråk, etablering av et prosjekt med elektronisk fotlenke som varsler voldsoffer når tidligere overgriper er i nærheten, og å bygge et eget kompetansesenter for barn som har vært utsatt for overgrep – et barnas hus.

Det er viktig at vi nå får et straffebud som fanger opp kompleksiteten ved denne typen vold, da vi vet at vold mot familiemedlemmer foregår i hjemmet og i det skjulte og rammer barn eller kvinner.

Komiteen ser det som avgjørende at politi og påtalemyndighet prioriterer bekjempelse av denne type vold. Et eget straffebud vil etter komiteens syn i større grad ivareta rettssikkerheten og gi effektiv behandling av slike saker. Komiteen vil samtidig vise til at vold i nære relasjoner er et sammensatt fenomen som omfatter også voksne barn

som utøver vold mot sine foreldre, menn som mishandles av sine kvinnelige samboere eller ektefeller, og vold i homofile parforhold. Derfor vil vi understreke betydningen av departementets forslag om at en lovbestemmelse bør utformes kjønnsnøytralt.

Det er gledelig at en enstemmig justiskomite nå anbefaler Stortinget å fatte vedtak om et eget straffebud som omhandler vold i nære relasjoner.

Olav Gunnar Ballo (SV) [18:55:51]: På side 30 i Norges Lover finner man en lov som heter lov om Løsgjengeri, Betleri og Drukkenskap, som fikk sin gyldighet 31. mai 1900. Det er mulig at det er en skjebnens ironi, men den følger altså rett etter lov om Umyndiggjørelse, som kom to år tidligere. Derfor er det som skjer her i dag, en gledens dag. Det betyr at en lov som har vært gyldig i over 100 år, nå vil bli opphevet, nemlig løsgjengerloven.

SV har i mange år vært opptatt av at man bør fjerne det stempelet man har gitt tiggere og de som har det vanskeligst, gjennom at man skal kriminalisere også de handlinger de gjør i et forsøk på å kunne få ta del i noe av velstanden. Det er et faktum at de fleste tiggerne i Oslo er rusmiddelavhengige, og mange venter på behandling. Det har vært en helt gal tilnærming til dette problemet å tro at man kunne straffe det bort. Alternativet for mange av tiggerne har jo vært kriminalitet og prostitusjon. Og det at man nå skal slippe å bli presset inn i den typen aktiviteter, er bra.

Det som naturligvis er viktig, er å spørre seg om årsaken til tigging som problem, og hva samfunnet kan bidra med for å prøve å rette det opp. Vi har de siste årene også sett at det har vært positive initiativ blant dem som har tigget, bl.a. er bladet =Oslo, som vi ser en del selger på gata i dag. Og vi ser hvordan det også bidrar til å gjøre noe med verdigheten at man deltar på linje med andre med aktiviteter som oppleves som positive.

SV er svært glad for at denne loven nå forsvinner. Og vi håper at man i kjølvannet av det kan se på aktive tiltak som bidrar til utjevning av forskjeller i samfunnet, og at færre skal falle utenfor.

Hans Olav Syversen (KrF) [18:58:05]: Det er jo to ganske forskjellige typer saker vi behandler i én og samme sak. Jeg skal bare komme med noen få kommentarer, for innstillingen er enstemmig.

Først til dette med oppheving av løsgjengerloven, som også vi i Kristelig Folkeparti støtter. Jeg kan i det vesentlige slutte meg til det representanten Ballo sa. Jeg vil bare føye til at i den siste tiden har vi kanskje sett at vi har en tilstand hvor det synes som en del av tiggingen er mer organisert. Som beboer i denne byen mener jeg å kunne se en slik utvikling, og det hører jeg også fra annet hold. Derfor er jeg tilfreds med at departementet har tenkt å følge opp dette med å knytte organisert tigging til spørsmålet omkring menneskehandel, og vi ser fram til en ny lovformulering også på det området. Men mye kan tyde på at det er en del grupper som kanskje misbruker en del borgeres gode vilje til helt andre formål enn det man faktisk tror er

tilfellet, ikke minst rundt omkring i det strøket der vi nå befinner oss.

Så over til den andre saken. Det såkalte kvinnelovsutvalget foreslo jo i 2003 ny straffebestemmelse som særlig retter seg mot vold i nære relasjoner. Vi er svært fornøyd med at Stoltenberg-regjeringen har gitt sin støtte til lovforslaget slik det opprinnelig forelå fra regjeringen Bondevik II. Selvfølgelig er jeg også glad for at det er enighet omkring dette nye straffebudet.

Avslutningsvis en kort kommentar til det komiteen sier om skadefølgeprinsippet:

«Skadefølgeprinsippet bør være utgangspunkt og grunnvilkår for kriminalisering.»

Jeg er litt usikker på om dette er helt i tråd med det daværende justiskomite la til grunn under behandlingen av forslag til ny generell del i straffeloven. Den gang påpekte en enstemmig komite at

«straff i utgangspunktet bør forbeholdes handlinger som medfører fare eller har en skadelig følge».

Det ble imidlertid også påpekt av komiteen at «hva som betegnes som «fare» eller «en skadelig følge» vil kunne variere».

Videre mente komiteen at det er «nødvendig å vurdere skadefølgen konkret for det enkelte straffebud» før man eventuelt aksepterer avkriminalisering.

Fra Kristelig Folkepartis side vil jeg bare si at vi står fast på det som var daværende justiskomites mening om dette, og jeg håper at det også er den nåværende justiskomiteens mening.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [19:01:22]: Vi har snakket før i denne salen om store og små saker. Alle saker er på sett og vis både store og små, for de berører folk, men på ulik måte. Dette er på mange måter en liten sak, men allikevel en viktig sak for dem som er berørt.

Jeg slutter meg fullt ut til det som representanten Ballo var inne på med hensyn til tidspunktet for når denne loven ble innført, at den nå er moden for å bli stedt til hvile – hvis man kan bruke et slikt begrep. Men det var én ting han ikke var inne på som iallfall for min del er viktig. Det er at en lov som ikke lenger har funksjonalitet, bør man sortere ut av lovsamlingen. Jeg synes at lovverket til enhver tid bør være mest mulig oppdatert og funksjonelt i forhold til hvordan samfunnet er. Det er først da man har et samsvar mellom de to, og det synes iallfall jeg er viktig.

Til det som går på straffebud mot vold i nære relasjoner: Vold i nære relasjoner er antakeligvis den verste type kriminalitet vi kan tenke oss. Vi kan bruke begrepet «kriminalitet» om en voldshandling som også er en kriminell handling. Det er klart at både for barn og andre som blir utsatt for vold av sine nærmeste, er det en lidelse som jeg tror utfordrer både dem og oss som lovgivere. Hvordan kan man forstå at slikt skjer? Hva er årsaken til at en far eller en mor reagerer slik de gjør? Barn spesielt er jo det kjæreste vi har, og det er på en måte uforståelig at voksne kan gjøre noe slikt. Allikevel skjer det.

Dette er en samfunnsutfordring, iallfall sett fra mitt ståsted. Hadde det vært mulig, burde en sagt at det er ikke lov. Vi behandler i dag et lovforslag om at det ikke skal

være lov å gjøre det, men det skjer. Straffebudet er én reaksjon, men det alene gjør nok ikke jobben for oss. Mye av dette går på holdninger, på væremåter og kanskje på å lære aggressive personer å håndtere sitt sinne på en annen måte. Men hvis ingen av disse andre alternativene virker, må man kunne bruke den alvorligste type straff, i verste fall fengselsstraff.

Fremskrittspartiets ønsker å signalisere at denne type kriminalitet er så alvorlig at vi vil si noe om straffutmålingen. Det er mulig at resten av komiteen synes det er et dårlig utgangspunkt, siden domstolene skal ha adgang til å gi en skjønsmessig vurdering. Samtidig er det mulig som lovgiver å si noe om hvordan man synes straffutmålingen skal være, ut fra alvorlighetsgraden i de handlingene som begås. Det er årsaken til at vi har sagt at straffutmålingen bør ligge minimum i midtre sjikt av en strafferamme for å tydeliggjøre alvorlighetsgraden i disse handlingene.

Det er selvfølgelig også et politisk signal og et reaksjonssignal – det skulle bare mangle. Dette er som sagt noe av det verste et menneske kan utsettes for. Når dine nærmeste svikter deg ved å angripe deg, må vi som er med og utformer samfunnsregler, vise at vi bryr oss. Det gjør vi gjennom å vise til lovhjemmelen, gjennom å vise til strafferammen. Men vi gjør det også når vi gir et signal til domstolene om hvor vi vil at straffen skal ligge, straffutmålingsmessig.

Jeg registrerer at flere talere ønsker å overlate det fullstendig til domstolene. Jeg har selvfølgelig respekt for det, selv om jeg kunne ha ønsket meg et enda tydeligere signal. Jeg tar det til etterretning så langt.

G u n n O l s e n hadde her overtatt presidentplasen.

Statsråd Knut Storberget [19:04:56]: På mange måter er det en historisk begivenhet det man vedtar i en ganske liten lovsak – først og fremst fordi man avkriminaliserer et forhold i Norge ved å fjerne et straffebud, samtidig som man lager et nytt straffebud. Jeg mener at den lovprosessen som har vært i forkant av disse to sakene, både når det gjelder løsgjengerparagrafen og spørsmålet om vold i nære relasjoner – hvor to regjeringer helt på lik linje har valgt å slutte seg til forslagene, og hvor to samlede storting også ser ut til å slutte seg til dem – helt klart viser at Stortinget står samlet i spørsmålet om hva slags type kriminalitet man faktisk ønsker å sette fokus på framover. Det forslaget og den loven som nå behandles, er etter min mening et godt uttrykk for hva slags kurs vi ønsker når det gjelder kriminalitetsbekjempelse i framtida.

Jeg er derfor glad for at komiteen støtter forslaget i Ot.prp. nr. 15 om å oppheve løsgjengerloven og om å innføre et nytt straffebud mot vold i nære relasjoner.

Regjeringa mener på tilsvarende måte som den forrige at mange av løsgjengerlovens bestemmelser er modne for oppheving. Det er i praksis bare § 17, om ordensforstyrrelser mv. i beruset tilstand, som brukes. Denne er derfor foreslått inkorporert og videreført i straffeloven § 350, mens § 24 er videreført i alkohollovgivningen.

Regjeringa går inn for at alminnelig tigging, løsgjengerloven § 11, avkriminaliseres. Jeg mener det ikke er riktig å sette straff for å be forbigående om penger. Det ubehaget slik atferd kan vekke, kan ikke anses som skade og bør derfor ikke kvalifisere til bruk av straff. Sjøl om jeg anser tigging som et uønsket fenomen, løser ikke straff de underliggende årsakene, som også representanten Ballo var inne på. Det bør brukes sosialpolitiske virkemidler, ikke kriminalpolitiske, i arbeidet for å unngå at mennesker må ty til tigging. Tigging skyldes ofte rus og fattigdom – sosiale problemer og utfordringer som Regjeringa aktivt vil bekjempe. Regjeringa tar det voksende fattigdoms- og rusproblemet på alvor, noe som er sentralt også i vår politiske plattform og i vårt arbeid. Vi vil motarbeide den økende fattigdommen og samtidig bekjempe den voksende rusmiddelbruken, både den legale og den illegale.

Fra politihold er det blitt reist innvendinger mot å oppheve straffebudet mot tigging, bl.a. fordi man mister en bortvisningshjemmel. Det er viktig å presisere at truende eller kvalifisert plagsom tigging fremdeles vil være straffbart etter andre straffebud, f.eks. om trusler, ordensforstyrrelse, hensynsløs atferd og tvang. I tillegg fins det andre bortvisningshjemler i lovgivningen. Utlendingslovens bortvisningsregler kan også være aktuelle i noen av tilfellene. Politiet har dessuten direkte hjemmel i politiloven § 7 til å bortvise tiggere som forstyrrer den offentlige ro og orden.

Det kan også være aktuelt å la politivedtekter regulere truende og kvalifisert plagsom tigging.

For øvrig – og på lik linje med representanten Syversen – ønsker jeg at tvangsmessig tigging skal avdekkes og bekjempes. Bakmennene her må tas, og som komiteen er kjent med, har Justisdepartementet sendt på høring et forslag til endring av straffeloven § 224 om menneskehandel, slik at det å utnytte eller forlede noen til tigging uttrykkelig rammes av bestemmelsen. Høringsfristen er satt til 6. januar neste år, og jeg vil sørge for en rask oppfølging og komme tilbake til Stortinget med dette.

Jeg er også veldig tilfreds med at komiteen har tiltrådt forslaget om et nytt opprustet straffebud mot familievold. Vold i nære relasjoner er et alvorlig og ofte skjult samfunnsproblem, med store konsekvenser for dem som rammes. I den senere tid har det vært betydelig oppmerksomhet rettet mot vold som skjer i hjemmet, bl.a. var dette som kjent temaet for årets TV-aksjon. Regjeringa er svært opptatt av at denne typen vold skal forebygges og bekjempes gjennom en rekke ulike tiltak. Et effektivt straffebud som retter seg mot voldsutøveren, er et viktig virkemiddel i denne kampen og vil styrke ofrenes stilling i betydelig grad.

Jeg vil likevel understreke at det å få et straffebud som helt klart fanger opp tilfeller av vold i nære relasjoner, ikke betyr at vi ikke har hatt straffehjemler tidligere i forhold til slike problemer, men dette er en tydeliggjøring. Så må vi heller ikke la dette bli en hvilepute i forhold til øvrige tiltak som vi kan sette i verk som politikere i forhold til vold i nære relasjoner. Det har strafferammer og lovparagrafer ofte fungert som.

Jeg håper at denne lovbestemmelsen nettopp kan bli et startskudd for økt innsats mot vold i nære relasjoner. Vi er

nødt til å få opp oppklaringsprosenten i disse typer saker. Vi er tvunget til å få politiet til i mye større grad å gå inn i disse sakene. Og vi er nødt til å ha et hjelpeapparat som i mye større grad kan fange opp dette, bl.a. med megling, rådgivning og behandling. I så måte forstår jeg at også komiteen er interessert i å være med på den jobben.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7. (Votering, se side 82)

S a k n r . 8

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i lov 17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr (Innst. O. nr. 12 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 33 (2005-2006))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 85)

S a k n r . 9

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endring i lov 19. juni 1997 nr. 82 om pass (passgebyr) (Innst. O. nr. 13 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 34 (2005-2006))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 85)

S a k n r . 1 0

Innstilling fra justiskomiteen A) Om lov om oppløsning av stamhuset Ekeberg B) Om lov om endringer i lov 13. august 1915 nr. 5 om domstoler (domstoloven) og enkelte andre lover (Innst. O. nr. 25 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 27 (2005-2006))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 35 minutter, og at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Olav Gunnar Ballo (SV) [19:12:15] (ordfører for saken): I den foreliggende proposisjonen som Odelstinget har til behandling i dag, fremmes forslag til lov om oppløsning av stamhuset Ekeberg, slik at eieren av stamhuset kan disponere kapitalen knyttet til stamhuset som fri eiendom.

I henhold til det danske nettleksikonet Wikipedia er et stamhus

«et gods der udelt skulle arves af ældste søn. Det var skattefritaget, men til gengæld kunne det ikke sælges».

I det samme leksikonet påpekes det at dette har vært en gammel ordning som i Danmark ble avvirket i 1919. I Norge har vi altså den typen stamhus ennå. De finnes omtalt i Norges Lover, både i lov av 1888 og i lov av 1927,

og i lov av 1927 omtales stamhusene Rosendal og Jarlsberg.

Med avviklingen av stamhuset Ekeberg vil nå kun stamhuset Jarlsberg være igjen. Hvor lenge det vil vare, gjenstår å se. Man kunne sikkert ha holdt et foredrag om utviklingen av norske baronier, men jeg skal la det ligge. I stedet skal jeg peke på en del andre ting, som er langt mer knusktørre.

Det er altså en rekke lovendringsforslag her, og for ordens skyld og for oversiktens og annalenes skyld skal jeg gjennomgå dem.

I samleproposisjonen foreslås i domstoloven at Kongen i forskrift skal kunne bestemme at det etableres en prøveordning om bruk av fjernmøteteknologi på premisser som opplistes i selve lovteksten. Det er såpass mange premisser at jeg ikke tar dem med her.

Flertallet i komiteen, alle partier utenom Fremskrittspartiet, støtter lovendringsforslaget fra Regjeringen, mens Fremskrittspartiet ønsker at ordningen skal kunne gjøres mer omfattende.

Det er viktig at man får anledning til å gjøre forsøk med en ny ordning, og her får man altså hjemmelen ved at Kongen kan lage en forskrift om det. Det vil være spennende å vurdere konsekvensene av bruk av fjernmøteteknologi innenfor rettsapparatet og nytteverdien av det.

Høyre fremmer et forslag om at Regjeringen skal «fremlegge sak om eventuell utvidelse av forsøksordning med bruk av videokonferanseteknikk og fjernmøteteknologi innen 2007», og Høyre er alene om forslaget. Det vil være viktig å evaluere ordningen, når det nå blir en forsøksordning. Hvor raskt man kan gjøre det og utvide den, får man jo se. Det vil i hvert fall flertallet vente med å se på.

I proposisjonen foreslås det at oppgaven med antakelse av faste forsvarere overføres fra Justisdepartementet til Domstolsadministrasjonen. En enstemmig komitee slutter seg til det.

Etter voldsoffererstatningsloven avgjøres søknader om voldsoffererstatning av Kontoret for voldsoffererstatning i første instans, mens Erstatningsnemnda for voldsofre er klageinstans. Lovendringsforslaget går ut på at saker som ikke byr på vesentlige tvilsspørsmål, kan avgjøres av voldsoffererstatningsnemndas leder alene, og at nemnda i slike saker også kan delegere vedtaksmyndighet til justissekretariatene.

Lovendringsforslaget er ment å lette saksbehandlingen og gjøre den mindre byråkratisk. Komiteen er enig i denne intensjonen, men er likevel kommet fram til at lovforslaget bør sees i sammenheng med øvrige forslag til endring i voldsoffererstatningsloven som Regjeringen har varslet vil bli fremmet i 2006. På den bakgrunnen foreslår flertallet at Odelstinget ikke fatter vedtak i samsvar med Regjeringens forslag her, mens Fremskrittspartiet står fast på Regjeringens opprinnelige forslag. I hvert fall så langt jeg kan se, er lovteksten lik.

Departementet foreslår en endring i dekningsloven slik at kompensasjonen etter kapittel 3 i dekningsloven overføres fra fylkesmannen til stiftelsestilsynet. Begrunnelsen er at oppgavene etter de forskjellige bestemmelsene i dek-

ningsloven kapittel 3 bør ligge hos samme organ. Det slutter en enstemmig komite seg til.

Departementet foreslår også endringer i panteloven og tvangsfullbyrdsloven som følge av omlegging fra leierett til borettil aksjeleiligheter. Flere av endringene er en ren konsekvens av at endringene har vært fra leierett til borettil, og en rekke av lovendringsforslagene blir dermed av rent teknisk art som en konsekvens av endret begrepsbruk. En samlet komite slutter seg til endringene.

I tillegg – helt til slutt – foreslås endring i rettshjelpsloven. Det er allerede vedtatt endring av rettshjelpsloven som i hovedtrekk tar sikte på å forenkle regelverket og gjøre det mer forutberegnelig for brukerne. Loven trer i kraft 1. januar 2006. I tidsrommet før lovens ikrafttredelse har Stortinget vedtatt forskjellige endringer i rettshjelpsloven som den lyder i dag. For å bringe endringsloven i samsvar med gjeldende rett, er det behov for en videreføring av disse endringene, og endringene er dermed av formell karakter. En enstemmig komite slutter seg til endringene.

Jeg håper dette nå er klart for alle.

Solveig Horne (FrP) [19:17:35]: Det er bred enighet på tvers av partiene om at domstolene bør tilpasses mer til informasjons- og kommunikasjonsteknologi. En del av virksomhetene i justissektoren har tatt i bruk videokonferanseutstyr som et verktøy til bedre ressursutnyttelse og effektivisering. Fremskrittspartiet mener at det er store effektiviseringspotensialer i bruk av en slik teknologi. I den proposisjonen som ligger foran oss i dag, pekes det på en rekke forhold som viser at man ved bruk av slik teknologi kan spare store ressurser, på sikt i hele rettspleien.

Jeg kan vise til at politiet i dag bruker betydelige ressurser til transport av varetektinnsatte til framstilling i retten. Vi ser i dag at politiutdannet personell er et knapphetsgode som primært bør benyttes til oppgaver som krever politifaglig kompetanse. Bare fangetransporten alene i Oslo politidistrikt kostet over 100 mill. kr i 2004. Ved å utvide bruk av fjernmøter og fjernavhør vil en spare både penger og ressurser. Det vil òg gjelde i sivile saker. Økt bruk av videokonferanse i forbindelse med fjernavhør og fjernmøter vil spare ressurser. Gjennom prøveprosjektet om bruk av videokonferanse er det gjort positive erfaringer i Nord-Irland.

Samtlige høringsinstanser har vært veldig positive til utvidet bruk av en slik teknologi i rettspleien. Det er likevel ikke full enighet blant partene om i hvor stor grad slik teknologi skal brukes. Slik Fremskrittspartiet ser det, bør en prøveordning være så bred som mulig, for å gi et best mulig erfaringsgrunnlag. Flere av høringsuttalelsene går inn for å tillate bruk av fjernmøter også for førstegangs-fengsling. Det er Fremskrittspartiet helt enig i.

Fremskrittspartiet mener at bruken av fjernteknologien ikke skal være betinget av at mistenkte eller tiltalte samtykker. Fremskrittspartiet er helt enig i høringsuttalelsene om at det kan være uheldig dersom siktede kan gis en faktisk posisjon som kan utnyttes.

Fremskrittspartiet vil derfor fremme de to forslagene som ligger i innstillingen. Det ene er om fjernteknologi, og det andre er om voldsoffererstatning.

Presidenten: Representanten Solveig Horne har tatt opp de forslag hun selv refererte til.

Elisabeth Aspaker (H) [19:20:09]: Saksordføreren har på en grei måte redegjort for saken, og en samlet komite har gitt sin tilslutning til en utvidet prøveordning med bruk av videokonferanser og fjernmøter for å effektivisere saksavviklingen. Vi skal nå få på plass det formelle grunnlaget gjennom en egen hjemmel i domstoloven.

Det må være lov å si at det er viktig å få til god flyt i straffesakskjeden og i straffesaksavviklingen i Norge. Det er en stadig utfordring, og vi ser altså at i denne sammenhengen kan bruk av ny teknologi være ett viktig redskap og verktøy. I likhet med det representanten fra Fremskrittspartiet var inne på her, er det etter vår oppfatning allerede dokumentert at innføring og bruk av ny teknologi vil gi en mer rasjonell ressursutnyttelse innenfor justissektoren.

Utvidelse av prøveordningen i 2006 vil gi oss ytterligere grunnlag for å ta stilling til hvordan ny teknologi eventuelt skal kunne tas i bruk ved alle landets domstoler så snart som mulig.

På denne bakgrunnen har Høyre fremmet et forslag om at Regjeringen skal legge fram sak om en eventuell utvidelse av forsøksordningen med bruk av videokonferansteknikk og fjernteknologi innen utgangen av 2007. Målet må nå være at prøveordningen kan gjøres permanent, og at alle landets domstoler skal kunne dra nytte av det verktøyet og det hjelpemiddelet som denne typen ny teknologi gir.

Som det er vist til her, er vi ikke alene om å prøve ut dette. Andre land har gjort det, og resultatene er utelukkende positive.

Jeg tar herved opp Høyres forslag.

Presidenten: Representanten Elisabeth Aspaker har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Statsråd Knut Storberget [19:22:17]: Jeg skal være veldig kort. Jeg har bare lyst til å kvittere tilbake til komiteen.

Det er ingen tvil om at Regjeringa mener at det er avgjørende at vi nå får mer hurtighet inn i straffesakskjeden. I så måte er jeg veldig enig med Høyres Elisabeth Aspaker i vurderingen av hensiktsmessigheten ved å bruke ny teknologi. Det er også et veldig viktig moment at det særlig i forhold til fengslingssaker og en del andre mer kurante rettsmøter også skåner de menneskene som skal involveres i sakene, at man gjennomfører en slik teknologi. Så dette kan ha mange fordeler. Likevel vil jeg understreke at når det gjelder innføringen av slik teknologi, er det fortsatt viktig at vi ivaretar de rettsikkerhetshensyn som gjelder, som bl.a. er påpekt av høringsinstansene i saken, og som særlig gjelder den rett folk har til fysisk å bli framstilt for en domstol, å få møte og føle at man er til stede for å forklare sin sak. Det vil vel av mange karakteriseres som en menneskerett.

Jeg merker meg likevel Fremskrittspartiets forslag i forhold til spørsmålet om å vurdere om man i noen av sakene

i hvert fall skal kunne se bort fra samtykkeerklæring. Jeg skal ta med meg det i det videre arbeidet, for å se om det er mulig å gjøre det enda mer rasjonalt, uten at det går på bekostning av rettssikkerhetsgarantien. Det merker jeg meg.

Jeg er også glad for at Høyre ivrer for at vi skal utvide forsøksordningen. Jeg tror absolutt at det vil bli resultatet av dette, men vi trenger tid til å få evaluert det. Et annet viktig momentet er at domstolene faktisk må settes i stand til å kunne ta i bruk slik teknologi. Da er én oppgave å få dem over i nye tinghus, og få den jobben ferdig, og så må vi ha på plass teknologien. I så måte vil jeg i hvert fall kvittere ut overfor komiteen og Odelstinget at vi vil komme tilbake så raskt vi bare kan i forhold til dette, for her er det mye å hente.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 10. (Votering, se side 86)

S i g v a l d O p p e b ø e n H a n s e n tok her over presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutt, uttalte **presidenten:** Odelstinget skal votere i sakene nr. 1–10.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det sett fram seks forslag, forslaga nr. 1–6, frå Ulf Leirstein på vegner av Framstegspartiet.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at lærlinger unntas fra reglene om offentlig tjenestepensjon.»

Dette forslaget blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

L o v om obligatorisk tjenestepensjon

Presidenten: Presidenten vil her først la votere over forslaga nr. 2–6, frå Framstegspartiet.

Forslag nr. 2 lyder:

«I forslag til lov om obligatorisk tjenestepensjon gjøres følgende endring:

§ 1 første ledd c skal lyde:

Personer i foretaket som hver har en arbeidstid og lønn som utgjør 25 pst. eller mer av full stilling, og som til sammen utfører arbeid som tilsvarer minst to årsverk.»

Forslag nr. 3 lyder:

«I forslag til lov om obligatorisk tjenestepensjon gjøres følgende endring:

§ 2 nytt femte ledd skal lyde:

Nystartede bedrifter skal ha pensjonsordning etter foretakspensjonsloven eller innskuddspensjonsloven etablert 1 år etter at vilkårene i denne lov er oppfylt.»

Forslag nr. 4 lyder:

«I lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) gjøres følgende endring:

§ 2-3 første ledd c skal lyde:

Personer i foretaket som hver har en arbeidstid og lønn som utgjør 25 pst. eller mer av full stilling, og som til sammen utfører arbeid som tilsvarer minst to årsverk.»

Forslag nr. 5 lyder:

«I lov av 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) gjøres følgende endring:

§ 2-3 andre ledd skal lyde:

Et foretak som ikke omfattes av første ledd hvor eier eller innehaver av foretaket har en arbeidstid og lønn i foretaket som utgjør 75 pst. eller mer av full stilling, kan opprette pensjonsordning i henhold til denne loven. Ordningen kan ikke gå utover maksimumskravene til pensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon.»

Forslag nr. 6 lyder:

«I lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon (foretakspensjonsloven) gjøres følgende endring:

§ 2-2 første ledd c skal lyde:

Personer i foretaket som hver har en arbeidstid og lønn som utgjør 25 pst. eller mer av full stilling, og som til sammen utfører arbeid som tilsvarer minst to årsverk.»

V o t e r i n g :

Forslaga frå Framstegspartiet blei med 57 mot 18 røys-ter ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 19.32.07)

Vidare var tilrådd:

§ 1 *Virkeområde*

(1) Loven gjelder for foretak som har:

- a) minst to personer i foretaket som begge har en arbeidstid og lønn som utgjør 75 prosent eller mer av full stilling,
- b) minst én arbeidstaker uten eierinteresse i foretaket som har en arbeidstid og lønn i foretaket som utgjør 75 prosent eller mer av full stilling, eller
- c) personer i foretaket som hver har en arbeidstid og lønn som utgjør 20 prosent eller mer av full stilling, og som til sammen utfører arbeid som tilsvarer minst to årsverk.

(2) Som foretak regnes aksjeselskap, allmennaksjeselskap, ansvarlig selskap, enkeltpersonforetak og ethvert annet rettssubjekt som har arbeidstaker i sin tjeneste.

(3) Loven gjelder ikke foretak som har pensjonsordning i henhold til lov eller tariffavtale for statlig eller kommunalt ansatte.

(4) Kongen kan ved forskrift gi nærmere regler til utfylling og avgrensning av bestemmelsene i loven her. Kongen kan også ved forskrift eller enkeltvedtak gjøre

unntak fra loven for enkelte eller bestemte grupper av foretak eller arbeidstakere.

§ 2 *Plikt til å ha tjenstepensjonsordning*

(1) Foretak som angitt i § 1 første ledd skal ha pensjonsordning etter foretakspensjonsloven eller innskuddspensjonsloven som sikrer arbeidstakere i foretaket alderspensjon i samsvar med kravene i loven her.

(2) Pensjonsordningen skal være opprettet innen seks måneder etter at vilkårene i § 1 første ledd er oppfylt.

(3) Hvis foretaket har parallelle pensjonsordninger, skal hver av ordningene oppfylle kravene i loven her. Hvis foretaket har kombinert ordning, skal pensjonsordningen med ytelsesbasert alderspensjon oppfylle kravene i loven her.

(4) Kredittilsynet kan avgjøre ved enkeltvedtak om et foretak omfattes av loven her, og om foretaket har pensjonsordning som oppfyller kravene i loven her.

§ 3 *Rettigheter for arbeidstakere*

(1) Arbeidstaker i foretak med plikt til å etablere tjenstepensjonsordning etter § 2 har krav på at tjenstepensjonsordning etableres i samsvar med loven her. Dette gjelder ikke arbeidstaker som kan holdes utenfor foretakets pensjonsordning etter reglene i foretakspensjonsloven eller innskuddspensjonsloven.

(2) Dersom foretaket forsømmer plikten til å opprette tjenstepensjonsordning, har arbeidstaker som angitt i første ledd krav på at tilskudd i samsvar med minstekravene i loven, regnet fra det tidspunkt plikten til å opprette tjenstepensjonsordning inntrådte, skal innbetales til pensjonsordning for arbeidstakerne.

§ 4 *Minstekrav til pensjonsordning med innskuddspensjon*

(1) Oppretter et foretak en pensjonsordning med innskuddspensjon, skal foretaket etter innskuddsplanen hvert år betale innskudd til alderspensjon for medlemmene. Innskuddet skal minst utgjøre 2 prosent av den lønn mellom 1 og 12 G som det enkelte medlem mottar fra foretaket i løpet av innskuddsåret, jf. innskuddspensjonsloven § 5-5. Kongen kan fastsette nærmere regler om beregning av innskudd, herunder om beregning av innskudd for ordninger hvor pensjonskapitalen skal konverteres til en forsikring etter innskuddspensjonsloven § 7-3 første ledd bokstav b, jf. innskuddspensjonsloven § 5-3 annet ledd.

(2) Det skal i regelverket for pensjonsordningen fastsettes at det for medlemmer som blir uføre, skal være innskuddsfritak under uførhet i samsvar med uføregraden dersom uføregraden er 20 prosent eller mer. Uføregraden fastsettes etter reglene i foretakspensjonsloven § 6-2. Innskuddsfritaket løper så lenge uføregraden er 20 prosent eller mer, men ikke lenger enn til medlemmet får rett til alderspensjon fra pensjonsordningen. Foretaket skal dekke premiekostnadene ved innskuddsfritak under uførhet i tillegg til innskudd etter første ledd.

(3) Kostnadene ved administrasjon av pensjonsordningen skal dekkes av foretaket i tillegg til innskuddet etter

første ledd. Kostnader ved endring av investeringsportefølje etter innskuddspensjonsloven § 3-3 første ledd skal dekkes av kontohaveren.

(4) Paragrafen her gjelder tilsvarende for pensjonsordninger med engangsbetalt alderspensjon etter foretakspensjonsloven.

(5) Kongen kan ved forskrift fastsette nærmere regler til utfylling og avgrensning av bestemmelsene i paragrafen her.

§ 5 *Minstekrav til pensjonsordning med ytelsesbasert foretakspensjon*

(1) Oppretter et foretak en pensjonsordning med ytelsesbasert foretakspensjon, skal pensjonsplanen være utformet slik at den minst vil gi alderspensjon i samsvar med det minstekrav som følger av annet eller tredje ledd. § 4 annet ledd gjelder tilsvarende for premiefritak under uførhet, men likevel slik at det kan benyttes samme minstekrav til uføregrad som for uførepensjon etter pensjonsordningen.

(2) Har pensjonsplanen en utbetalingstid på 10 år, skal en klart overveiende del av arbeidstakerne sikres en alderspensjon som minst tilsvarer alderspensjon fra en pensjonsordning med innskuddspensjon som oppfyller minstekravene i § 4.

(3) Har pensjonsplanen en utbetalingstid som er lenger enn 10 år, skal merverdien av dette vektlegges ved avgjørelsen av om en klart overveiende del av arbeidstakerne sikres en alderspensjon som minst tilsvarer alderspensjon fra en pensjonsordning med innskuddspensjon som oppfyller minstekravene i § 4.

(4) Dersom et foretak benytter adgangen i foretakspensjonsloven § 3-9 annet ledd til å holde arbeidstakere med mindre enn 10 år igjen til pensjonsalder utenfor pensjonsordningen, skal foretaket for disse arbeidstakerne opprette en pensjonsordning med innskuddspensjon som oppfyller kravene i § 4.

(5) Kongen kan ved forskrift fastsette nærmere regler til utfylling og avgrensning av bestemmelsene i paragrafen her, herunder regler om hvilke forutsetninger som skal legges til grunn ved beregningen av alderspensjonsytelse i en pensjonsordning med innskuddspensjon i samsvar med minstekravene i § 4.

§ 6 *Innkjøpsordning*

Foretaket beholder styringsretten med foretakets pensjonsordning selv om foretaket overlater til interesseorganisasjon eller annen forening å inngå avtale med en pensjonsinnretning på sine vegne. Det enkelte foretak er også ansvarlig overfor pensjonsinnretningen for innbetaling av tilskudd til pensjonsordningen.

§ 7 *Opplysninger i årsregnskap eller næringsoppgave*

Regnskapspliktig foretak skal i note til årsregnskapet opplyse om foretaket har plikt til å ha pensjonsordning, og om ordningen i så fall er i samsvar med kravene i loven her. Foretak som ikke er regnskapspliktig, skal gi tilsvarende opplysninger i næringsoppgaven.

§ 8 Pålegg og tvangstiltak

Kredittilsynet kan pålegge foretak som ikke har pensjonsordning i samsvar med loven her, å rette opp forholdet innen en fastsatt frist. Hvis et pålegg av tilsynet ikke blir etterkommet innen fristen, kan Kredittilsynet bestemme at foretaket skal betale en løpende mulkt til forholdet er rettet. Pålegg om mulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 9 Ikrafttreden og overgangsregler

(1) Loven gjelder fra 1. januar 2006.

(2) Foretak som ved lovens ikrafttreden har plikt til å ha pensjonsordning etter § 2 første ledd, skal ha opprettet pensjonsordning for sine arbeidstakere i samsvar med kravene i loven her, eller ha gjennomført nødvendige endringer i eksisterende pensjonsordning dersom ordningen ikke gir alderspensjon i samsvar med kravene i loven her, innen utløpet av 2006.

(3) Pensjonsordningen, eller endringene i den, skal i alle tilfelle gjelde med virkning fra 1. juli 2006 eller tidligere, likevel slik at innskuddsfritak eller premiefritak ved uførhet skal være etablert senest med virkning fra 1. januar 2007.

(4) Foretak som ikke omfattes av annet ledd, som får plikt til å ha pensjonsordning i henhold til § 2 første ledd i løpet av 2006, skal opprette pensjonsordning i henhold til den frist som er angitt i § 2 annet ledd. Dersom denne fristen løper ut i 2006, skal fristen likevel forskyves til utløpet av 2006.

§ 10 Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper og verdipapirhandel m.v. (kredittilsynsloven) skal § 9 første ledd nytt syvende punktum lyde:

Kredittilsynets utgifter til håndheving av lov om obligatorisk tjenstepensjon utlignes på de institusjoner som etter foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven kan tilby obligatoriske tjenstepensjonsordninger.

2. I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) skal § 3-13 nr. 2 bokstav b lyde:

b. til offentlig myndighet for bruk i forbindelse med håndheving av lovgivningen om arbeidsmiljø, *obligatorisk tjenstepensjon*, regnskapsplikt og regnskapsførere, revisjonsvesen, valutaregulering eller aksjeselskaper, eller som reviderer offentlig virksomhet,

3. Lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) endres slik:

Ny § 7-30a skal lyde:

§ 7-30a. Obligatorisk tjenstepensjon

Det skal opplyses om foretaket er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepen-

sjon og om foretaket har pensjonsordning som oppfyller kravene etter denne loven.

Ny § 7-43a skal lyde:

§ 7-43a. Obligatorisk tjenstepensjon

Det skal opplyses om foretaket er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon og om foretaket har pensjonsordning som oppfyller kravene etter denne loven.

4. Lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon (foretakspensjonsloven) endres slik:

§ 1-1 første ledd skal lyde:

Loven gjelder *foretakspensjonsordning* og foretak som har eller oppretter slik pensjonsordning.

§ 2-2 første ledd skal lyde:

(1) Pensjonsordningen skal omfatte:

- a. minst to personer i foretaket som begge har en arbeidstid og lønn som utgjør 75 prosent eller mer av full stilling,
- b. minst én arbeidstaker uten eierinteresse i foretaket som har en arbeidstid og lønn i foretaket som utgjør 75 prosent eller mer av full stilling, *eller*
- c. personer i foretaket som hver har en arbeidstid og lønn som utgjør 20 prosent eller mer av full stilling, og som til sammen utfører arbeid som tilsvarer minst to årsverk.

§ 2-2 tredje ledd skal lyde:

Dersom pensjonsordningen ved utløpet av et kalenderår ikke oppfyller vilkårene i første ledd, og pensjonsordningen heller ikke i løpet av et kalenderår igjen oppfyller vilkårene, skal pensjonsordningen opphøre og avvikles etter reglene i kapittel 15. Pensjonsordning i pensjonskasse som i en periode på seks måneder ikke oppfyller vilkårene i annet ledd, skal opphøre og avvikles etter reglene i kapittel 15 eller videreføres som pensjonsforsikring i samsvar med første ledd.

5. Lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) endres slik:

§ 1-1 skal lyde:

Loven gjelder *innskuddspensjonsordning* og foretak som har eller oppretter slik pensjonsordning.

§ 2-3 skal lyde:

(1) Et foretak kan opprette pensjonsordning i henhold til loven her dersom den skal omfatte:

- a. minst to personer i foretaket som begge har en arbeidstid og lønn som utgjør 75 prosent eller mer av full stilling,
- b. minst én arbeidstaker uten eierinteresse i foretaket som har en arbeidstid og lønn i foretaket som utgjør 75 prosent eller mer av full stilling, *eller*

c. personer i foretaket som hver har en arbeidstid og lønn som utgjør 20 prosent eller mer av full stilling, og som til sammen utfører arbeid som tilsvarer minst to årsverk.

(2) Et foretak som ikke omfattes av første ledd, hvor eier eller innehaver av foretaket har en arbeidstid og lønn i foretaket som utgjør 75 prosent eller mer av full stilling, kan opprette pensjonsordning i henhold til denne loven. Ordningen kan ikke gå utover minstekravene til pensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon § 4.

(3) Dersom pensjonsordningen ved utløpet av et kalenderår ikke oppfyller vilkårene i første ledd, og pensjonsordningen heller ikke i løpet av et kalenderår igjen oppfyller vilkårene, skal pensjonsordningen opphøre og avvikles etter reglene i kapittel 13 eller videreføres etter reglene i annet ledd. Pensjonsordning etter annet ledd skal opphøre og avvikles etter reglene i kapittel 13, dersom den i en periode på seks måneder ikke oppfyller vilkårene i annet ledd.

Presidenten: Framstegspartiet har varslet at dei vil røyste imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei vedteken med 58 mot 17 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 19.32.45)

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Presidenten antek at Framstegspartiet vil røyste imot.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei vedtekne med 58 mot 17 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 19.33.18)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

V o t e r i n g i s a k n r. 2

Presidenten: Under debatten har Christian Tybring-Gjedde sett fram eit forslag på vegner av Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme et grunnlovsforslag om et Statens pensjonsfond som på sikt skal sikre folketrygdens medlemmers opptjente pensjonsrettigheter, basert på pensjonspremier fra medlemmer og arbeidsgivere samt fondsavkastning.»

Forslaget blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde rådd Odelstinget å gjere slikt vedtak til

l o v om Statens pensjonsfond

§ 1.

Statens pensjonsfond skal understøtte statlig sparing for finansiering av folketrygdens pensjonsutgifter og underbygge langsiktige hensyn ved anvendelse av statens petroleumsinntekter.

§ 2.

Statens pensjonsfond forvaltes av Finansdepartementet. Fondet består av Statens pensjonsfond – Utland og Statens pensjonsfond – Norge.

Utenlandsdelen anbringes som innskudd på konto i Norges Bank. Motverdien forvaltes etter nærmere regler fastsatt av departementet, jf. § 7.

Innenlandsdelen anbringes som et kapitalinnskudd i Folketrygdfondet. Motverdien forvaltes etter nærmere regler fastsatt av departementet, jf. § 7.

§ 3.

Inntekter i Statens pensjonsfond – Utland er kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten som blir overført fra statsbudsjettet, avkastningen av fondets formue og netto finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten.

Kontantstrømmen framkommer som summen av

- de samlede skatte- og avgiftsinntekter av petroleumsvirksomheten som innkreves ifølge lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v. og lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet,
- avgiftsinntekter ved utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen,
- inntekter som følge av Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, definert som driftsinntekter og andre inntekter fratrukket driftsutgifter og andre direkte utgifter,
- statlige inntekter på nettooverskuddsavtaler i enkelte utvinningstillatelser,
- utbytte fra Statoil ASA,
- overføringer fra Petroleumsforsikringsfondet,
- statens inntekter i forbindelse med fjerning eller annen disponering av innretninger på kontinentalsokkelen,
- statens eventuelle salg av andeler i Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, og fratrukket
- statens direkte investeringer i petroleumsvirksomheten,
- statens utgifter til Petroleumsforsikringsfondet,
- statens utgifter i forbindelse med fjerning eller annen disponering av innretninger på kontinentalsokkelen,
- statens eventuelle kjøp av andeler som ledd i Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.

Netto finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten framkommer som summen av

- brutto inntekter ved statlig salg av aksjer i Statoil ASA, og fratrukket
- statlig kapitalinnskudd i Statoil ASA og selskap som ivaretar statens interesser i petroleumsvirksomheten.

§ 4.

Inntekter i Statens pensjonsfond – Norge er avkastningen av de forvaltede midler.

§ 5.

Midlene i Statens pensjonsfond kan bare anvendes til en beløpmessig overføring til statsbudsjettet etter vedtak i Stortinget.

§ 6.

Statens pensjonsfond kan ikke selv ha rettigheter eller plikter overfor private eller offentlige myndigheter, og kan ikke saksøke eller saksøkes.

§ 7.

Departementet kan gi utfyllende bestemmelser til gjennomføring av loven. Departementet kan også fastsette nærmere bestemmelser om administrasjon mv. av Folketrygdfondet.

§ 8.

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid. Departementet kan gi overgangsregler.

Bestemmelser om Folketrygdfondet gitt med hjemmel i folketrygdloven § 23-11 fjerde ledd gjelder inntil annet blir fastsatt etter § 7.

§ 9.

Fra den tid loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover:

1. Lov 22. juni 1990 nr. 36 om Statens petroleumsfond oppheves.
2. Lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 23-11 skal lyde:

§ 23-11. Folketrygdens midler

Rikstrygdeverket skal holde folketrygdens midler regnskapsmessig skilt fra andre midler som det har.

Presidenten: Framstegspartiet har varslet at dei vil røyste imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei vedteken med 58 mot 17 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 19.34.19)

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei vedteke med 58 mot 17 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 19.34.50)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

I o v

om kosmetikk og kroppspleieprodukt m.m.
(kosmetikklova)

Kapittel I. Formål, verkeområde og definisjonar

§ 1. Formål

Formålet med lova er å medverke til at kosmetikk, kroppspleieprodukt og andre produkt som er omfatta av lova er helsemessig sikre for menneske og dyr.

Lova skal òg fremje forbrukarinteresser, ærlegdom, dyrevelferd, etikk, miljø, mattryggleik og kvalitet.

§ 2. Sakleg verkeområde

Lova omfattar alle forhold i samband med utvikling, produksjon, import, tilarbeiding, distribusjon, eksport og omsetning av

- a) kosmetikk og kroppspleieprodukt, som er alle stoff eller blandingar av stoff som er bestemte til å kome i kontakt med kroppsoverflata til menneske, tennene eller slimhinnene i munn- eller nasehola for berre eller i hovudsak å reinse eller parfymere desse delane av kroppen, endre utsjånaden deira, påverke kroppslukter, verne dei eller halde dei i god stand
- b) kosmetikk og kroppspleieprodukt for dyr, som er alle stoff eller blandingar av stoff som er bestemte til å kome i kontakt med kroppsoverflata til dyr, tennene eller slimhinnene i munn- eller nasehola for berre eller i hovudsak å reinse eller parfymere desse delane av kroppen, endre utsjånaden deira, påverke kroppslukter, verne dei eller halde dei i god stand
- c) lækjemiddelnære kroppspleieprodukt, som er alle stoff eller blandingar av stoff som er bestemte til å kome i kontakt med kroppsoverflata til menneske eller dyr, tennene eller slimhinnene i munn- eller nasehola for berre eller i hovudsak å førebyggje, lindre eller behandle helseplager som ikkje kjem av sjukdom
- d) tatoveringsprodukt, som er alle stoff eller blandingar av stoff som er bestemte til å bli førte inn i huda til menneske eller dyr for å oppnå permanente eller langvarige mønster, teikningar, strekar, felt eller fargar på huda, medrekna tatoveringsvæske og permanent sminke
- e) injeksjonsprodukt, som er alle stoff eller blandingar av stoff som er bestemte til å bli førte inn i huda til

menneske eller dyr for å endre utsjånaden til huda på andre måtar enn dei som er nemnde i bokstav d.

Lova omfattar også alle forhold i samband med produksjon av materiale og gjenstandar som er bestemte til å kome i kontakt med eller kan ha innverknad på produkta, jf. § 4 bokstav a.

Lova omfattar ikkje stoff, blandingar av stoff eller utstyr som kjem inn under lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler mv. eller lov 12. januar 1995 nr. 6 om medisinsk utstyr. Lova omfattar ikkje næringsmiddel som kjem inn under lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv.

§ 3. *Stadleg verkeområde*

Lova gjeld for norsk land- og sjøterritorium, norske luft- og sjøfartøy og innretningar på norsk kontinental-sokkel.

Kongen kan gi forskrifter om bruken av lova på Svalbard, på Jan Mayen, i bilanda, i norsk økonomisk sone og på utanlandsregistrerte skip i rute på norske hamner. Kongen kan fastsetje særlege reglar med omsyn til forholda på staden.

§ 4. *Definisjonar*

I denne lova forstås ein med

- a) produkt: kosmetikk og kroppspfleieprodukt, kosmetikk og kroppspfleieprodukt for dyr, lækjemiddelnære kroppspfleieprodukt, tatoveringsprodukt og injeksjonsprodukt
- b) verksemd: privat eller offentlege føretak eller privatpersonar som utfører ein aktivitet som er nemnd i § 2 første ledd, bortsett frå aktivitet med privat og ikkje-kommersielt formål
- c) omsetning: innehav med sikte på sal, frambod for sal, distribusjon, sjølvse salet og alle andre former for overdraging, med eller utan vederlag.

Kapittel II. Forbod og påbod

§ 5. *Forbod mot produkt som ikkje er helsemessig sikre*

Det er forbode å utvikle, produsere, importere, tilarbeide, distribuere, eksportere og omsetje produkt som ved normal bruk eller bruk som det er rimeleg å tenkje seg, ikkje er helsemessig sikre for menneske eller dyr.

Departementet kan gi nærmare forskrifter om når produkt skal reknast som ikkje helsemessig sikre for menneske eller dyr.

§ 6. *Godkjenningsplikt*

Departementet kan gi forskrifter om godkjenningsplikt og meldeplikt for bestemte typar produkt.

§ 7. *Merking, presentasjon og reklame*

Merking og presentasjon av, reklame for og anna marknadsføring av produkt skal vere korrekt, gi mottakaren tilstrekkeleg informasjon og ikkje vere eigna til å villleie.

Departementet kan gi nærmare forskrifter om plikta etter første ledd, til dømes forskrifter om helsepåstandar og frivillige ordningar for merking.

Departementet kan gi forskrifter om plikt til å dokumentere dei påstandane som er brukte i marknadsføringa av eit produkt, og om krav til denne typen dokumentasjon.

§ 8. *Produksjon, innhald, samansetjing og kvalitet*

Departementet kan i forskrifter stille krav til produksjonen, ingrediensane og det andre innhaldet i, samansetjinga av og kvaliteten på produkt og materiale og gjenstandar som er bestemte til å kome i kontakt med eller kan ha innverknad på produkt.

§ 9. *Testing på dyr*

Departementet kan gi forskrifter om forbod mot utvikling, produksjon, import, tilarbeiding, eksport og omsetning av produkt som er testa på dyr, eller som inneheld ein eller fleire ingrediensar som er testa på dyr.

§ 10. *Antibiotikaresistensgen*

Departementet kan gi forskrifter om forbod mot produkt som inneheld gen frå prosessert genmodifisert materiale der gena kodar for antibiotikaresistens.

§ 11. *Etablering, utforming og drift*

Plassering, utforming og drift av aktivitetar knytte til produkt skal vere hygienisk forsvarleg.

Departementet kan i forskrifter stille utfyllande krav til etablering, plassering, utforming og drift av aktivitetar i verksemdar med tilknytning til produkt, til dømes krav om melding, registrering, godkjenning og bortfall av godkjenning, og om helsa og hygienen til personalet.

§ 12. *Etterlevingsplikt og systematiske kontrolltiltak*

Verksemda skal syte for at føresegner gitt i eller i medhald av denne lova blir etterlevde. Departementet kan gi forskrifter om kven som er ansvarleg i verksemda, og om plikt til å gi melding om dette til tilsynsorganet.

Departementet kan gi forskrifter om plikt til å etablere og gjennomføre systematiske kontrolltiltak.

Departementet kan gi forskrifter om den faglege kompetansen til personalet.

§ 13. *Tilgjenge til stad, bistandsplikt m.m.*

Verksemda skal gi tilsynet uhindra tilgjenge til stad eller lokale der det går føre seg aktivitet omfatta av lova, slik at tilsynet kan gjere nødvendige undersøkingar. Utanlandske inspektørar kan vere med på inspeksjonar osv. når det er nødvendig for å oppfylle dei internasjonale pliktene Noreg har.

Verksemda skal vederlagsfritt stille nødvendige lokale, inventar, arbeidshjelp og reiskapar til disposisjon for utøving av tilsyn og elles yte hjelp og leggje til rette for tilsyn.

Departementet kan gi nærmare forskrifter om tilgjenge til stad, bistandsplikt, prøveuttak osv.

§ 14. *Varslings- og opplysningsplikt*

Verksemda skal straks varsle tilsynsorganet ved mistanke om produkt som ikkje er helsemessig sikre for menneske eller dyr.

Verksemda skal, når tilsynet krev det, vederlagsfritt gi eller sende inn nødvendige opplysningar, prøvemateriale og resultat av gjennomførte analysar. Tilsynsorganet kan bestemme korleis opplysningane skal bli gitt, mellom anna når det gjeld form, detaljeringsgrad osv.

Departementet kan gi nærmare forskrifter om opplysnings- og rapporteringsplikt for helsepersonell og andre.

Departementet kan gi nærmare forskrifter om plikt til å offentliggjere resultat av utført tilsyn.

§ 15. *Dokumentasjon m.m.*

Departementet kan gi forskrifter om dokumentasjon, til dømes stille krav om utskriving av og plikt til å skaffe og oppbevare dokumentasjon og plikt til å leggje ved attestar, sertifikat eller annan dokumentasjon ved transport og omsetning.

Kapittel III. Avsluttande føresegner

§ 16. *Tilsyn og vedtak*

Tilsynsorganet fører tilsyn og kan gjere nødvendige vedtak om å forby utvikling, produksjon, import, tilarbeiding, distribusjon, eksport og omsetning av produkt, og om beslaglegging, destruksjon og stenging av verksemda.

Tilsynsorganet kan påleggje den som er ansvarleg for verksemda, å dekkje faktiske kostnader i samband med beslaglegging, destruksjon og stenging av verksemda.

Dersom pålegga ikkje blir følgde, dersom det er ukjent kven som er ansvarleg, eller dersom det er nødvendig å få gjennomført tiltak raskt, kan tilsynet sjølv gjennomføre tiltak som er nemnde i første ledd. Tiltak kan gjennomførast på kostnad av den ansvarlege. Skuldige beløp er tvangsgrunnlag for utlegg.

Tilsynsorganet kan, dersom viktige samfunnsinteresser tilseier det, eller av omsyn til dei internasjonale pliktene Noreg har, fastsetje, endre eller oppheve tidsavgrensa forskrifter utan føregåande høyring og kunngjere forskrifter på særskild måte.

Offentlege styresmakter pliktar på førespurnad frå tilsynet å gi nødvendige opplysningar utan hinder av teieplikta. Politi, tollverk, kystvakt og kommunar skal på førespurnad yte hjelp til tilsynet.

Departementet bestemmer kva for eit forvaltningsorgan som skal vere tilsynsorgan etter lova.

§ 17. *Personregister*

For å sikre at føresegner gitt i eller i medhald av denne lova blir etterlevde, kan tilsynsorganet opprette personregister med nødvendige opplysningar om verksemdar det fører tilsyn med.

For å sikre at føresegnene i denne lova blir følgde, kan tilsynsorganet innhente informasjon til register som nemnt i første ledd, også informasjon frå eksisterande register.

Departementet kan gi forskrifter om nærmare reglar for slike register, mellom anna krav til konfidensialitet og utlevering av opplysningar.

§ 18. *Avgift og gebyr*

Departementet kan i forskrift påleggje verksemdar å betale gebyr for å dekkje kostnader ved tilsyn, kontroll og særskilde ytingar, til dømes utskriving av attestar og godkjenningar etter denne lova.

Departementet kan i forskrift påleggje verksemdar å betale ei avgift for å dekkje kostnader ved tilsyn og kontroll etter denne lova som ikkje er dekte ved gebyr i medhald av første ledd.

Departementet kan gi nærmare føresegner om utrekning, innkrevjing og innbetaling av avgiftene og gebyra.

Ved forseinka betaling av gebyr skal det betalast rente i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

Gebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 19. *Dispensasjon*

Departementet kan i særlege tilfelle dispensere frå føresegnene gitt i eller i medhald av denne lova, under føresetnad av at det ikkje strir mot dei internasjonale pliktene Noreg har.

§ 20. *Tvangsmulkt*

Ei verksemd som ikkje held fristen for oppfylling av pålegg gitt i medhald av denne lova, kan påleggjast tvangsmulkt av tilsynsorganet i form av eingongsmulkt eller løpande dagmulkt.

Tvangsmulkt kan fastsetjast allereie i samband med at pålegget blir gitt, når det er nødvendig at fristen blir halden.

Pålegg om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.

Departementet kan gi nærmare føresegner om fastsetjing og utrekning av tvangsmulkt.

§ 21. *Straff*

Forsettleg eller aktlaust brot på føresegner eller vedtak gitt i eller i medhald av denne lova blir straffa med bøter eller fengsel inntil eitt år eller begge delar. Forsøk og medverknad blir straffa på same måten.

§ 22. *Iverksetjing og overgangsreglar*

Denne lova gjeld frå den tid Kongen fastset.

Lov 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med kosmetikk og kroppspeieprodukter mv. blir oppheva frå same tidspunkt. Forskrifter eller enkeltvedtak gitt i medhald av den oppheva lova gjeld til dei blir oppheva.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

I o v

om endringer i folketrygdloven og pasientrettighetsloven (regulering av behandling hos kiropraktor og manuellterapeut)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 5-5 andre ledd andre punktum skal lyde:

Det er et vilkår for rett til stønad for undersøkelser og behandling ved private røntgeninstitutter at det foreligger rekvisisjon fra lege, tannlege, kiropraktor eller manuellterapeut.

§ 5-8 tredje ledd skal lyde:

Det er et vilkår for rett til stønad at medlemmet er henvisst fra lege, kiropraktor eller manuellterapeut. Kravet til henvisning gjelder ikke ved undersøkelse og behandling hos manuellterapeut. Behandlingen må være av vesentlig betydning for medlemmets sykdom og funksjonsevne.

§ 5-9 første ledd skal lyde:

Trygden yter stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos kiropraktor.

Andre ledd første punktum oppheves. Nåværende andre punktum blir første punktum.

§ 8-7 nytt niende ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter om unntak fra vilkåret om legeerklæring i første ledd for et begrenset tidsrom når arbeidsuførheten dokumenteres med erklæring fra annet helsepersonell.

II

I lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasientrettigheter (pasientrettighetsloven) gjøres følgende endring:

§ 2-2 andre ledd fjerde punktum skal lyde:

Henvisende *instans* skal også underrettes.

III

Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

I o v

om endringer i folketrygdloven og spesialisthelsetjenesteloven

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

Under kapittel 5 Stønad ved helsetjenester oppheves følgende strekpunkt:

– dekning av driftsutgifter ved opptreningsinstitusjoner og helsesportssentra m.m. står i § 5-20

§ 5-3 andre ledd bokstav c skal lyde:

c) opphold ved *opptreningsinstitusjoner og andre private rehabiliteringsinstitusjoner som har driftsavtale med regionalt helseforetak*

§ 5-5 andre ledd første punktum skal lyde:

Det er et vilkår for rett til stønad for prøver og undersøkelser ved private medisinske laboratorier at det foreligger rekvisisjon fra *lege, tannlege eller jordmor*.

§ 5-20 oppheves.

II

I lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. gjøres følgende endringer:

§ 5-5 nr. 4 og nytt nr. 5 skal lyde:

4. *pasienters* betaling for reise til undersøkelse og behandling, herunder fritak for betaling for enkelte *pasientgrupper*,

5. *pasienters* betaling for opphold i opptreningsinstitusjoner og andre private rehabiliteringsinstitusjoner som har driftsavtale med regionalt helseforetak, herunder om fritak for betaling for enkelte *pasientgrupper*.

III

Loven trer i kraft 1. januar 2006.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

l o v
om endringar i lov 8. juni 1984 nr. 58 om
gjeldsforhandling og konkurs og andre lover
(elektronisk kommunikasjon mv.)

I

I lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs (konkursloven) blir det gjort følgjande endringar:

§ 6 første ledd første punktum skal lyde:

Når forhandling om frivillig gjeldsordning er åpnet, skal gjeldsnemnda, hvis ikke retten beslutter å gjere det selv, uten opphold kunngjøre åpningen i *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon* og i en avis alminnelig lest på stedet.

§ 24 andre ledd skal lyde:

Fordringshaverne oppfordres samtidig til innen en frist som ikke må settes kortere enn to uker, og ikke lengre enn tre uker, å underrette gjeldsnemnda *skriftlig* om de vedtar forslaget.

§ 25 andre ledd første og nytt andre punktum skal lyde:

Dersom forslaget ved utløpet av fristen etter § 24 annet ledd ikke er blitt godtatt av alle disse fordringshavere, men heller ikke er blitt forkastet av noen av dem, kan *gjeldsnemnda oppfordre* de fordringshavere som ikke har svart, til innen to uker å melde fra om de godtar forslaget. *Oppfordringen skal sendes i rekommandert brev eller ved bruk av elektronisk kommunikasjon hvor det er benyttet en betryggende metode for å sikre at meldingen er mottatt.*

Noverande andre og tredje punktum blir nye tredje og fjerde punktum.

§ 35 andre ledd skal lyde:

Kunngjøringen rykkes inn i *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon* og i en avis som er alminnelig lest på stedet; kunngjøringen *skal* i avisen

gjengis i forkortet form med henvisning til *den elektroniske kunngjøringspublikasjonen*.

§ 37 skal lyde:

§ 37 *Underretning ved bestridte fordringer*

Dersom en anmeldt fordring helt eller delvis blir bestridt, skal gjeldsnemnda uten opphold underrette *fordringshaveren* og samtidig gjere vedkommende oppmerksom på reglene i § 47 annet ledd. *Underretningen skal sendes med rekommandert brev eller ved bruk av elektronisk kommunikasjon hvor det er benyttet en betryggende metode for å sikre at underretningen er mottatt.*

§ 40 femte ledd skal lyde:

Dersom vedtakelsen eller tilbakekallingen er *skjedd ved* en representant som ikke har fremlagt betryggende legitimasjon for sin myndighet til å forplikte fordringshaveren, skal vedtakelsen eller tilbakekallingen godtas *såfremt betryggende* legitimasjon fremlegges innen den fastsatte avstemningsfrist eller på et eventuelt avstemningsmøte.

§ 78 første ledd nr. 4 og 5 skal lyde:

- 4) oppfordring til fordringshaverne om å melde sine krav til bostyreren innen en nærmere angitt frist, jf. § 109,
- 5) *opplysning om hvilken domstol som behandler boet.*

§ 78 andre ledd skal lyde:

Dersom det må antas at boet ikke vil gi dekning til uprioriterte fordringer, kan dette opplyses i kunngjøringen sammen med rettens mulige beslutning etter § 156 *første ledd.*

§ 78 tredje ledd første punktum skal lyde:

Retten eller føreren av konkursregisteret dersom departementet bestemmer det, skal *sende* kunngjøringen til *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon* og *rykke den inn* i en avis som er alminnelig lest på stedet; kunngjøringen *skal* i avisen gjengis i forkortet form med henvisning til *den elektroniske kunngjøringspublikasjonen*.

§ 79 skal lyde:

§ 79 *Tinglysing mv. av melding om at konkurs er åpnet.*

Retten skal sørge for at melding om at konkurs er åpnet i skyldnerens bo, registreres i Konkursregisteret.

Føreren av Konkursregisteret sørger for at melding om at konkurs er åpnet i skyldnerens bo, tinglyses eller registreres i:

- 1) Løsøreregisteret,
- 2) *grunnboken, dersom skyldneren eier fast eiendom,*
- 3) Foretaksregisteret, dersom skyldnerens virksomhet er innført der,
- 4) Regnskapsregisteret, dersom skyldnerens virksomhet er innsendingspliktig.

Føreren av Konkursregisteret skal sende melding om konkursåpningen i samsvar med lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 27 annet ledd.

Med mindre retten beslutter å gjøre det selv, skal bostyreren sørge for at melding om at konkurs er åpnet i skyldnerens bo, registreres i

- 1) andre realregistre enn grunnboken, for så vidt skyldneren eier eiendeler som er registrert der,
- 2) et verdipapirregister, dersom det er registrert rettigheter der som bostyreren mener er omfattet av boets beslagsrett.

Med mindre retten beslutter å gjøre det selv, skal bostyreren videre sende underretning om konkursåpningen til Posten Norge AS og de banker og tilsvarende institusjoner hvor skyldneren har innskudd.

Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om fremgangsmåten ved fremsetting av meldinger etter første til femte ledd.

Blir en eiendel abandonert etter § 117 b, skal bostyreren sørge for at melding som nevnt i andre ledd nr. 1 og 2 og fjerde ledd slettes for så vidt gjelder de abandonerte eiendeler. Videre skal det gis melding til fylkesskattekontoret dersom abandoneringen gjelder formuesgoder som vil kunne medføre krav på merverdiavgift ved salg fra skyldnerens side.

§ 93 første ledd andre punktum skal lyde:

Så lenge fristen for anmeldelse av fordringer ikke er utløpt, skal innkalling likevel alltid kunngjøres i *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon*.

§ 109 tredje ledd skal lyde:

Fristen for anmeldelse må være minst tre og høyst seks uker regnet fra den dag *konkursåpningen ble kunngjort i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon*.

§ 111 andre ledd skal lyde:

Konkursskyldneren, fordringshavere som har fått innstilt sine fordringer og borevisor har rett til å uttale seg og å være til stede under fordringsprøvingen. Disse skal varsles om tid og sted for prøvingen og tilsendes bostyrerens innstilling minst åtte dager før prøvingen finner sted. *Varsel om fordringsprøving kan sendes elektronisk med henvisning til hvor innstillingen finnes elektronisk tilgjengelig, dersom mottakeren har godtatt bruk av elektronisk kommunikasjon. Den som har rett til å være til stede ved fordringsprøvingen, har likevel rett til på forespørsel å få tilsendt innstillingen.* Når det finnes ubetenkelig, kan en fordring prøves selv om bostyrers innstilling ikke har foreligget senest åtte dager før fordringsprøvingen.

§ 120 fjerde ledd skal lyde:

Bostyreren skal gjøre innberetningen kjent for fordringshaverne ved å sende den til dem, eller gjøre den elektronisk tilgjengelig dersom fordringshaveren har godtatt bruk av elektronisk kommunikasjon. Bostyreren skal sende innberetningen til Konkursregisteret og skyldneren.

§ 122 andre ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Dersom fordringshaveren har godtatt bruk av elektronisk kommunikasjon, kan fordringshaveren i varselet gjøre

res kjent med fristen og om hvor regnskapet og redegjørelsen finnes elektronisk tilgjengelig.

§ 124 andre ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Dersom fordringshaveren har godtatt bruk av elektronisk kommunikasjon, kan fordringshaveren i varselet gjøre kjent med fristen etter § 40 og om hvor forslaget, bostyrerens og bostyrets uttalelse og fordringshaverlisten finnes elektronisk tilgjengelig.

§ 128 første ledd andre punktum skal lyde:

De fordringshavere som har reist innsigelser mot beslutningen om å ta boet opp til slutning, jf. § 122 annet ledd, skal underrettes om beslutningen.

§ 128 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Utlodningen sendes til alle fordringshavere med godkjente fordringer.

§ 130 andre ledd tredje punktum skal lyde:

De fordringshavere som får et mindre beløp enn angitt i bostyrerens utlodning, skal underrettes om den nye utlodningen.

§ 136 tredje ledd skal lyde:

Kunngjøring om at bobehandlingen er innstilt, skal offentliggjøres i *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon og i en avis som er alminnelig lest på stedet.*

§ 138 første ledd tredje og fjerde punktum skal lyde:

Med mindre retten beslutter å gjøre det selv, skal *føreren av Konkursregisteret* sørge for at meldinger som er gitt i henhold til § 79 andre ledd nr. 2 og nr. 5 og fjerde ledd blir slettet. Videre skal *føreren av Konkursregisteret* gi melding i samsvar med lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 27 annet ledd.

§ 144 første ledd skal lyde:

Ethvert konkursbo og bo som etter annen lovgivning skal tvangsavvikles etter konkurslovens regler, skal registreres i et sentralt register (Konkursregisteret) på eget organisasjonsnummer. Også stiftere, daglig leder og personer som har eller har hatt verv i et foretak, en sammenslutning eller en stiftelse som er konkurs eller under tvangsavvikling, kan registreres. Det samme gjelder eiere av et slikt foretak eller en slik sammenslutning som har en eierandel på 20 prosent eller mer, eller som har hatt en slik eierandel senere enn fem år før åpningen av bobehandlingen. Det kan også registreres opplysninger fra bostyrerens innberetninger, med unntak for opplysning om mistanke om straffbare forhold. Departementet gir nærmere bestemmelse om registerets innhold.

§ 144 tredje ledd skal lyde:

Opplysninger som er registrert i Løsøreregisteret, Foretaksregisteret, *Enhetsregisteret* og Regnskapsregisteret, kan meddeles til Konkursregisteret etter nærmere bestemmelse gitt av departementet.

§ 156 skal lyde:

§ 156 Forenklet underretning til fordringshaverne, elektronisk kommunikasjon mv.

Retten kan bestemme at påbudt underretning skal skje på annen måte enn bestemt, at underretning bare skal skje til fordringshavere hvis tilgodehavende er prioritert eller overstiger et visst beløp eller at underretning helt skal unnlates, dersom omkostningene ved å benytte den påbudte fremgangsmåte vil stå i fremtredende misforhold til fordringenens størrelse eller den dekning de kan ventes å få. Beslutning etter denne paragraf skal så vidt mulig meddeles alle som berøres av beslutningen, med mindre det synes klart ubetenkelig å unnlate å gi slik melding.

Kommunikasjon som etter loven skal skje skriftlig, kan formidles elektronisk om senderen og mottakeren har lagt til rette for det og mottakeren har godtatt det. Det samme gjelder når loven her fastsetter at informasjon skal sendes, meldes eller meddeles, eller at det skal gis varsel eller underretning. For kommunikasjon med retten gjelder domstoloven § 197 a.

Dokumenter og opplysninger som gjelder et konkursbo, kan også gjøres elektronisk tilgjengelig på egne bosider som drives av Brønnøysundregistrene. Føreren av Konkursregisteret skal sørge for at all informasjon som finnes om boet i Konkursregisteret uten opphold blir gjort tilgjengelig på bosiden. Bare bostyreren og føreren av Konkursregisteret kan legge inn informasjon på bosiden. Informasjonen på bosiden skal ikke gjøres tilgjengelig for andre enn dem som ifølge lov eller med hjemmel i lov har rett til å motta den.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om elektronisk kommunikasjon etter loven her og om de elektroniske bosidene, herunder regler om undertegning, autentisering, integritet og konfidensialitet og regler som stiller krav til produkter, tjenester og standarder som er nødvendige for slik kommunikasjon.

Kongen kan i forskrift gi regler om begrenset tilgang til opplysninger som er elektronisk tilgjengelige, om sletting av opplysninger fra bosidene og om plikter for bostyreren og føreren av Konkursregisteret. Kongen kan i forskrift også gi regler om fritak for konsesjonsplikt, jf. lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger § 33.

Kongen kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om gjennomføring av kunngjøring, herunder hvilke opplysninger som skal kunngjøres når kunngjøringen skal ha en forkortet form og om sletting av elektronisk lagrede kunngjøringsopplysninger.

Ny § 156 a skal lyde:

§ 156 a Abonnementsavtaler

Føreren av Konkursregisteret skal tilby abonnementsordninger for opplysninger som etter loven her skal kunngjøres i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon. Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om ordningen, herunder om hvilke typer abonnement som skal tilbys, tekniske krav for å være abonnent og om

finansiering. Kongen kan i forskrift også gi regler om at fordringshavere og offentlige myndigheter skal kunne abonnere på opplysninger fra elektroniske bosider hos Brønnøysundregistrene.

II

I lov 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret blir det gjort følgende endringer:

§ 2 bokstav b nytt nr. 7 skal lyde:

7. Konkursregisteret (lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs § 144).

§ 26 nytt fjerde ledd skal lyde:

Har Enhetsregisteret mottatt underretning etter konkursloven § 138 andre ledd første punktum, skal det registrerte konkursboet slettes av registeret.

III

1. Lova gjeld frå den tid Kongen fastset. Kongen kan fastsetje at ulike delar av lova skal ta til å gjelde frå ulik tid.
2. Kongen kan fastsetje nærmare overgangsreglar.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 7

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

I o v

om oppheving av lausgjengarlova og om endringar i straffelova o.a. (eige straffebod mot vald i nære relasjonar o.a.)

I

Lov 31. mai 1900 nr. 5 om Løsgjængerer, Betleri og Drukkenskap blir oppheva.

II

Straffelova 22. mai 1902 nr. 10 vert endra slik:

§ 26 skal lyde:

De nærmere reglene om gjennomføring av fengselsstraff, samfunnsstraff, strafferettslige særreaksjoner og forvaring gis ved særskilt lov.

§ 39 h skal lyde:

Kongen kan gi forskrifter om gjennomføringen av *forvaring* etter § 39 c.

§ 219 skal lyde:

Den som ved å true, tvinge, begrense bevegelsesfriheten til, utøve vold mot eller på annen måte krenke, grovt eller gjentatt mishandler

- a) *sin tidligere eller nåværende ektefelle,*
- b) *sin eller tidligere eller nåværende ektefelles slektning i rett nedstigende linje,*
- c) *sin slektning i rett oppstigende linje,*
- d) *noen i sin husstand, eller*
- e) *noen i sin omsorg*

straffes med fengsel inntil 3 år.

*Dersom mishandlingen er grov eller fornærmede som følge av handlingen dør eller får betydelig skade på lege-
me eller helse, er straffen fengsel inntil 6 år. Ved avgjørelsen av om mishandlingen er grov, skal det særlig legges vekt på om den har vart over lang tid og om det foreligger forhold som nevnt i § 232.*

Medvirkning straffes på samme måte.

§ 256 annet ledd skal lyde:

Ved avgjørelsen av om underslaget er grovt skal det særlig legges vekt på om verdien av det underslåtte er betydelig, om underslaget er forøvd av offentlig tjenestemann eller noen annen ved brudd på den særlige tillit som følger med hans stilling eller virksomhet, om det er *bokført* uriktige regnskapsopplysninger, utarbeidet uriktig regnskapsdokumentasjon eller uriktig årsregnskap, eller om den skyldige vitende har voldt velferdstap eller fare for noens liv eller helbred.

§ 271 annet ledd skal lyde:

Ved avgjørelsen av om bedrageriet er grovt skal det særlig legges vekt på om handlingen har voldt betydelig økonomisk skade, om den skyldige har foregitt eller misbrukt stilling eller oppdrag, om han har forledet almenheten eller en større krets av personer, om han har *bokført* uriktige regnskapsopplysninger, utarbeidet uriktig regnskapsdokumentasjon eller uriktig årsregnskap, eller om han vitende har voldt velferdstap eller fare for noens liv eller helbred.

§ 276 annet ledd skal lyde:

Ved avgjørelsen av om utroskap er grov skal det legges særlig vekt på om handlingen har voldt betydelig økonomisk skade, om den er forøvd av offentlig tjenestemann eller noen annen ved brudd på den særlige tillit som følger med hans stilling eller virksomhet, om den skyldige har *bokført* uriktige regnskapsopplysninger, utarbeidet uriktig regnskapsdokumentasjon eller uriktig årsregnskap, om han har tilintetgjort, ubrukbargjort eller skjult registrerte regnskapsopplysninger eller regnskapsmateriale, bøker eller andre dokumenter, eller om han vitende har voldt velferdstap eller fare for noens liv eller helbred.

§ 286 første punktum skal lyde:

Den som forsettlig eller uaktsomt vesentlig tilsidesetter bestemmelser om *bokføring* og dokumentasjon av regnskapsopplysninger, årsregnskap, årsberetning eller regnskapsoppbevaring som er fastsatt i lov eller forskrift i medhold av lov, straffes med bøter eller fengsel inntil 1 år eller begge deler.

§ 350 skal lyde:

Den som ved slagsmål, støy eller annen utilbørlig atferd forstyrrer

- a) *den alminnelige fred og orden,*
  - b) *den lovlige ferdsel,*
  - c) *omgivelsenes nattero eller*
  - d) *omgivelsene på et sted hvor han uberettiget forblir tross pålegg om å fjerne seg,*
- straffes med bøter eller fengsel inntil to måneder.*
På samme måte straffes den som i selvforskyldt rus foreulemper eller volder fare for andre.
Medvirkning straffes på samme måte.

III

Lov 21. november 1952 nr. 3 om tjenesteplikt i politiet vert endra slik:

§ 1 første ledd skal lyde:

Menn og *kvinner* som i henhold til sivilforsvarslovgivningen er pliktig til å gjøre tjeneste i *sivilforsvaret*, kan i stedet pålegges å gjøre tjeneste i politiet.

IV

Straffeprosesslova 22. mai 1981 nr. 25 vert endra slik:

§ 67 annet ledd bokstav d skal lyde:

d) forbrytelse mot militær straffelov § 34 annet ledd annet straffalternativ, jf. tredje ledd, tolloven § 66, merverdiavgiftsloven § 72, ligningsloven § 12-1, utlendingsloven § 47 annet ledd, jf. femte ledd, *regnskapsloven* § 8-5 første ledd første og tredje punktum, jf. tredje ledd første punktum og *bokføringsloven* § 15 første ledd første og tredje punktum, jf. tredje ledd første punktum.

§ 76 tredje ledd første punktum skal lyde:

Saker ved lagmannsrett og tingrett som gjelder forbrytelse som etter loven kan medføre fengsel i mer enn 6 år, eller sak hvor påtalemyndigheten vil påstå idømmelse av *særreaksjon* eller *forvaring*, skal under hoved- og ankeforhandling føres av en statsadvokat.

§ 96 femte ledd skal lyde:

Vil påtalemyndigheten påstå idømt *særreaksjon* eller *forvaring*, skal siktede alltid ha forsvarer under hovedforhandlingen.

§ 147 a annet punktum skal lyde:

De sakkyndige skal straks etter at de har avgitt den rettspsykiatriske erklæringen, underrette *det regionale*

helseforetaket eller helseforetak det bemyndiger om saken.

§ 248 fjerde ledd skal lyde:

Sak om særreaksjon *eller forvaring* kan ikke pådømmes ved tilståelsesdom.

V

Lov 17. januar 1997 nr. 11 om endringer i straffeloven m.v. (strafferettslige utiregnelighetsregler og særreaksjoner) vert endra slik:

Del II nr. 3 andre punktum skal lyde:

Hvis påtalemyndigheten mener at særreaksjon *eller forvaring* fortsatt er nødvendig etter utløpet av lengstetiden, må den reise sak med påstand om idømmelse av særreaksjon *eller forvaring* etter straffeloven §§ 39, 39 a eller 39 c.

Del II nr. 3 fjerde punktum skal lyde:

Retten avgjør ved dom om det skal idømmes særreaksjon *eller forvaring* som nevnt.

Del II nr. 4 første punktum skal lyde:

Den som er idømt sikring, kan kreve at påtalemyndigheten innstiller sikringstiltaket eller reiser sak med påstand om idømmelse av særreaksjon *eller forvaring* etter straffeloven §§ 39, 39 a eller 39 c.

VI

Lov 18. mai 2001 nr. 21 om gjennomføring av straff mv. (straffegjennomføringsloven) vert endra slik:

§ 1 skal lyde:

Anvendelsesområde

Denne loven gjelder for gjennomføring av fengselsstraff, strafferettslige særreaksjoner, *forvaring*, samfunnsstraff og varetektsfengsling og for gjennomføring av andre reaksjoner når det er særskilt bestemt i lov.

§ 3 fjerde ledd skal lyde:

Ved gjennomføringen av fengselsstraff, *forvaring* og strafferettslige særreaksjoner skal det så vidt mulig skje en gradvis overgang fra fengsel til full frihet og gis tilbud om deltagelse i fritidsaktiviteter.

§ 5 fjerde ledd skal lyde:

Kongen kan gi nærmere regler om kriminalomsorgens virksomhet, organisering og gjennomføringen av fengselsstraff, *forvaring*, strafferettslige særreaksjoner, varetekt, samfunnsstraff og andre reaksjoner når det er særskilt bestemt i lov.

§ 6 annet ledd annet punktum skal lyde:

Når den domfelte er idømt fengselsstraff på mer enn ti år, idømt en strafferettslig særreaksjon *eller forvaring* eller innsatt i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå etter § 10 annet ledd, treffer regionalt nivå også avgjørelse etter §§ 12 til 16, 20, 33, 35, 36 og 42 til 44.

Overskrifta til kapittel 3 skal lyde:

Kapittel 3. Fengselsstraff, *forvaring* og strafferettslige særreaksjoner

§ 10 første og annet ledd skal lyde:

Fengselsstraff, *forvaring* og strafferettslige særreaksjoner kan gjennomføres

- a) i fengsel med høyt sikkerhetsnivå (lukket fengsel),
- b) i fengsel med lavere sikkerhetsnivå (åpent fengsel),
- c) i overgangsbolig,
- d) utenfor fengsel med særlige vilkår etter § 16, eller
- e) som prøveløslatt med vilkår etter § 43 annet ledd

Avdeling i fengsel med høyt sikkerhetsnivå kan tilrettelegges for innsatte med særlige behov, herunder personer som er idømt en strafferettslig særreaksjon *eller forvaring*, eller innrettes med særlig høyt sikkerhetsnivå.

§ 11 tredje ledd skal lyde:

Domfelte med særlige behov, herunder personer som er idømt en strafferettslig særreaksjon *eller forvaring*, bør settes inn i avdeling tilrettelagt for dette etter § 10 annet ledd.

Overskrifta til § 39 skal lyde:

Umiddelbar utelukkelse som følge av brudd ved gjennomføring av fengselsstraff, *forvaring* og strafferettslige særreaksjoner.

Overskrifta til § 40 skal lyde:

Reaksjon på brudd ved gjennomføring av fengselsstraff, *forvaring* og strafferettslige særreaksjoner.

§ 40 sjuende ledd første punktum skal lyde:

Den som forsettlig unndrar seg gjennomføringen av fengselsstraff, *forvaring* eller strafferettslige særreaksjoner, straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder.

VII

Lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven) vert endra slik:

§ 5 tredje ledd skal lyde:

Første ledd nr. 1, 2, 3, 6 og 7 gjelder tilsvarende for handlinger foretatt av andre personer enn dem som omfattes av første og annet ledd, når personen oppholder seg i Norge, og handlingen har en lengstestraff på fengsel i mer enn 1 år.

§ 102 nr. 1 vert endra slik:

§ 28 a sjette ledd skal lyde:

Sammen med samfunnsstraff kan det idømmes

- a) *bot, selv om bøter ellers ikke er fastsatt som straff for lovbruddet, eller*
- b) *ubetinget fengselsstraff på inntil 30 dager når særlige grunner tilsier det.*

§ 29 femte ledd skal lyde:

Rettighetstap etter bestemmelsen her kan idømmes ved siden av eller istedenfor annen straff, men kan bare ileg-

ges som eneste straff hvis det ikke er fastsatt en minste-
straff på fengsel i 1 år eller mer for handlingen.

§ 33 femte ledd skal lyde:

*Rettighetstapet etter bestemmelsen her kan idømmes ved siden av eller istedenfor annen straff, men kan bare ilegges som eneste straff hvis det ikke er fastsatt en minste-
straff på fengsel i 1 år eller mer for handlingen.*

VIII

Lov 17. juni 2005 nr. 65 om endringer i lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester og lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester (sosialtjenesteloven) m.v. vert endra slik:

I del I skal § 6-10 femte ledd lyde:

Politiattesten skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt, ilagt forelegg eller er dømt for brudd på straffeloven §§ 193, 194, 195 196, 197, 199, 200 annet ledd, 201 bokstav c, 203 og 204 a .

Del VI skal lyde:

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. *Kongen kan gi nærmere overgangsbestemmelser.*

IX

Lova gjeld frå den tid Kongen fastset. Kongen kan setje i verk dei einskilde føresegnene til ulik tid. Det gjeld jamvel for oppheving av føresegnene i lausgjengarlova.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 8

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

l o v

om endringer i lov 17. desember 1982 nr. 86 om
rettsgebyr

I

I lov 17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr gjøres følgende endringer:

§ 1 annet ledd annet punktum skal lyde:

Dette utgjør kr 860.

§ 3 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Når Statens innkrevingsentral er pålagt å innkreve *gebyr og sideutgifter*, kan den inndrive kravene ved trekk i lønn og lignende ytelser etter reglene i dekningsloven § 2-7.

§ 21 skal lyde:

For tinglysning, registrering eller anmerkning i grunnboken og kraftledningsregisteret betales 1,8 ganger rettsgebyret, med mindre annet følger av annet eller tredje ledd eller er bestemt i § 22.

For tinglysning eller registrering av *pantedokument* betales 2,25 ganger rettsgebyret.

For tinglysning av pantedokument eller tinglysning av transport av pantedokument i forbindelse med refinansiering av lån innenfor samme låneramme, med samme pantsetter eller pantsettere og med samme panteobjekt, betales 0,25 ganger rettsgebyret.

Det skal betales fullt gebyr for hvert register og for hver rettskrets et dokument skal tinglyses eller registreres i.

II

Loven gjelder fra 1. januar 2006.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 9

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

l o v

om endring i lov 19. juni 1997 nr. 82 om pass (passgebyr)

I

§ 3 fjerde ledd skal lyde:

Ved utstedelse og fornyelse av pass betales et beløp *stort kr 990*. For pass til barn under 16 år betales et *beløp stort kr 420*.

II

Loven trer i kraft straks.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 10

Presidenten: Under debatten er det sett fram tre forslag. Det er

- forslaga nr. 1 og 2, frå Solveig Horne på vegner av Framstegspartiet
- forslag nr. 3, frå Elisabeth Aspaker på vegner av Høgre. Forslaget frå Høgre lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremlegge sak om eventuell utvidelse av forsøksordning med bruk av videokonferanseteknikk og fjernmøteteknologi innen 2007.»

Forslaget blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slike vedtak til lover:

A .

L o v

om oppløsning av stamhuset Ekeberg

§ 1

De eiendeler som tilhører stamhuset Ekeberg, skal gå over til å bli stamhusbesitterens frie eiendom.

§ 2

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Vidare var tilrådd:

B .

L o v

om endringer i lov 13. august 1915 nr. 5 om domstoler (domstolloven) og enkelte andre lover

I

I straffeloven 22. mai 1902 nr. 10 gjøres følgende endring:

§ 12 nr. 3 bokstav a skal lyde:

- a) hører blant de som omhandles i denne lov kapittel 8, 9, 10, 11, 12, 14, 17, 18, 20, 23, 24, 25, 26 eller 33, eller §§ 135, 141, 142, 144, 145 annet ledd, 145 b, 147 a, 147 b, 162 c, 169, 192 til 199, 202, 203, 204 a, 222 til

225, 227 til 235, 238, 239, 242 til 245, 291, 292, 294 nr. 2, 317, 326 til 328, 330 siste ledd, 338, 342, 367 til 370, eller 423, og i hvert fall når den

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Vidare var tilrådd:

II

I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstoler (domstolloven) gjøres følgende endring:

Ny § 143 skal lyde:

Kongen kan i forskrift bestemme at det etableres en prøveordning ved enkelte tingretter og lagmannsretter om bruk av fjernmøteteknologi ved saksforberedende rettsmøter og hovedforhandling i sivile saker, ved rettsmøter om inngåelse av rettsforlik, ved rettsmøter om varetektsfengsling etter straffeprosessloven, ved rettsmøter for behandling av tilståelsessaker etter straffeprosessloven § 248 og ved avhør av vitner, sakkyndige og bruk av tolker i straffesaker og sivile saker.

Presidenten: Til ny § 143 ligg det føre eit avvikande forslag frå Framstegspartiet, forslag nr. 1, som lyder:

«I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstoler (domstolloven) gjøres følgende endring:

Ny § 143 skal lyde:

Kongen kan i forskrift bestemme at det etableres en prøveordning ved enkelte tingretter og lagmannsretter om bruk av fjernmøteteknologi ved saksforberedende rettsmøter og hovedforhandling, herunder inngåelse av rettsforlik, samt ved behandlingen av straffesaker, herunder straffeprosessuelle spørsmål, og ved avhør av vitner, sakkyndige og bruk av tolketjenester.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Framstegspartiet blei tilrådinga vedteken med 57 mot 17 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 19.41.05)

Vidare var tilrådd:

III

I lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant gjøres følgende endringer:

§ 2–3 annet ledd skal lyde:

(2) § 2–2 første ledd bokstav c gjelder tilsvarende.

§ 2–4 annet ledd skal lyde:

(2) § 2–2 første ledd bokstav c gjelder tilsvarende.

§ 2–5 tredje ledd skal lyde:

(3) For pantssettelse av adkomstdokument til leierett eller borett til husrom gjelder § 4–3.

§ 4–3 skal lyde:

§ 4–3 Adkomstdokument til leierett eller borett til husrom

(1) Adkomstdokument til leierett eller borett til husrom kan pantsettes.

(2) Som adkomstdokument regnes dokument som representerer en leierett eller borett til husrom knyttet til en overførbart fordring på utleieren eller en andelsrett i et selskap, unntatt borettslagsandel som er registrert i grunnboken.

(3) Panteretten får rettsvern ved at *det gis melding om pantsettelsen til vedkommende utleier eller selskap. Der- som det er knyttet innskuddsbevis til leieretten eller boret- ten, må dette i tillegg overleveres etter reglene i § 3–2 an- net ledd, eller melding må gis til besitteren av dokumentet etter reglene i § 3–2 tredje ledd.*

§ 5–2 tredje ledd skal lyde:

(3) For utlegg i leierett eller borett til husrom knyttet til verdipapir eller innløsningspapir gjelder § 5–8.

§ 5–8 skal lyde:

§ 5–8 Utlegg i adkomstdokument til leierett eller borett til husrom

Når det tas utlegg i adkomstdokument til leierett eller borett til husrom, gjelder § 4–3 og § 5–7 femte ledd tilsvarende.

IV

I lov 15. april 2005 nr. 17 om endringer i lov 13. juni 1980 nr. 35 om fri rettshjelp m.m. gjøres følgende endringer:

I del V gjøres følgende endringer:

§ 3 annet ledd skal lyde:

For arbeid som betales av det offentlige skal den som yter fri rettshjelp kreve inn egenandel fra klienten etter § 9. Det kan ikke kreves eller mottas ytterligere vederlag av klienten.

Overskriften i § 8 skal lyde:

§ 8 Refusjon av det offentliges utgifter. Adgang til å trekke tilbake bevilling til fri rettshjelp

§ 8 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Bevilling til bistand etter denne lov som innvilges etter økonomisk behovsprøving kan trekkes tilbake dersom det er gitt ufullstendige eller uriktige opplysninger om søkerens økonomiske situasjon, eller dersom søkerens økonomiske situasjon er vesentlig bedret før rettshjelpen er avsluttet.

Utbetalt salær som etter vedtak i henhold til denne paragraf kreves refundert, er tvangsgrunnlag for utlegg. § 8 annet ledd gjelder tilsvarende.

§ 9 skal lyde:

§ 9 Betaling av egenandel.

Mottaker av fri rettshjelp i behovsprøvede saker skal betale en egenandel av utgiftene til bistand etter denne lov. Egenandelen beregnes ut fra en grunnbeløp tilsvarende gjeldende salærsats for straffesaker og benefiserte saker.

Ved fritt rettsråd betales en egenandel tilsvarende grunnbeløpet.

Ved fri sakførsel skal det betales en egenandel på 25 prosent av utgiftene, men ikke mer enn 5 ganger grunnbeløpet.

Nærmere bestemmelser for beregning av egenandel fastsettes i forskrift.

§ 11 første ledd nr. 1 skal lyde:

for utlending som har rett til fri rettshjelp etter utlendingsloven § 42 tredje ledd, fjerde ledd første punktum og femte ledd.

§ 11 første ledd nr. 6 skal lyde:

til den som har vært utsatt for mishandling fra nærstående, i forbindelse med straffesak mot gjerningspersonen.

§ 11 annet ledd nr. 8 skal lyde:

i klagesaker til overordnet forvaltningsorgan i Aetat etter folketrygdloven § 21–12 A og etter arbeidsmarkedsloven § 22 om stønad etter folketrygdloven.

§ 16 første ledd nr. 4 skal lyde:

for utlending i tilfeller som nevnt i utlendingsloven § 42 første ledd og fjerde ledd annet punktum.

V

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) gjøres følgende endringer:

§ 65 nr. 3 skal lyde:

3) forbrytelser ved trykt skrift eller i kringkastingssending, unntatt forbrytelse mot straffeloven § 204 og § 204 a.

§ 101 skal lyde:

Domstoladministrasjonen antar et tilstrekkelig antall advokater til å gjøre tjeneste som faste offentlige forsvarere. Faste forsvarere ved Høyesterett må ha rett til å føre saker for Høyesterett.

§ 216 b første ledd bokstav b skal lyde:

b) som rammes av straffeloven §§ 90, 91, 91 a, 94 jf. 90, 145 annet ledd, 162, 162 c, 204 a, 317, jf. §§ 162 eller 390 a.

VI

I lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett (dekningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 3–4 første ledd skal lyde:

Når en overdrager tar forbehold som nevnt i § 3–1 eller § 3–2, skal han oppnevne en bank, en advokat eller etter

nærmere regler et overformynderi som tillitsmann. Har overdrageren ikke oppnevnt noen tillitsmann, skal *Stiftelsestilsynet* foreta oppnevnelsen etter anmodning av erververen. Det samme gjelder hvor den oppnevnte tillitsmann er blitt hindret i å utføre vervet eller ønsker seg fritatt fra det, eller ikke utfører det på forsvarlig måte; i så fall kan også tillitsmannen be *Stiftelsestilsynet* om å foreta oppnevning av ny tillitsmann, hvis ikke overdrageren bestemmer annet.

§ 3–7 annet ledd annet punktum skal lyde:

Slikt samtykke gis av overformyndieret dersom det er tillitsmann, og ellers av *Stiftelsestilsynet*.

§ 3–8 skal lyde:

§ 3–8 *Forholdet til forvaltningsloven. Omgjøring.*

Forvaltningsloven får ikke anvendelse på tillitsmannen. Tillitsmannens avgjørelser kan omgjøres av *Stiftelsestilsynet* når særlige grunner taler for det. En avgjørelse kan ikke omgjøres for så vidt den har etablert en rett for tredjeperson. *Stiftelsestilsynets* avgjørelser kan ikke påklages.

Forvaltningsloven gjelder likevel for overformyndieret som tillitsmann. For vedtak truffet av overformyndieret er *Stiftelsestilsynet* klageinstans.

§ 3–9 skal lyde:

§ 3–9 *Sperring av erstatningsbeløp ol.*

Etter anmodning fra skyldneren kan *Stiftelsestilsynet* beslutte at beløp som nevnt i § 2–7 annet ledd bokstavene d til h skal være beslagsfrie også etter at de er utbetalt til skyldneren. Slik anmodning kan fremsettes også etter at utbetaling har funnet sted.

Etter at anmodningen er fremsatt og inntil den er avgjort, kan beslag som er tatt i beløpet, ikke fullbyrdes. Beslag som er tatt i beløpet, taper sin virkning for så vidt som det blir gjort vedtak om beslagsfrihet. Reglene i dette ledd gjelder likevel ikke beslag som er tatt tidligere enn en måned før anmodning om beslagsfrihet er fremsatt.

Dersom det blir gjort vedtak om beslagsfrihet, kan *Stiftelsestilsynet* treffe nærmere bestemmelse om forvaltningen av midlene. Reglene i dette kapittel får tilsvarende anvendelse.

Vedtak om beslagsfrihet og bestemmelser om forvaltningen kan senere endres etter anmodning fra skyldneren eller etter *Stiftelsestilsynets* eget tiltak. Oppheves beslagsfriheten, kan frigivelse av pengene til skyldneren først skje en måned etter at underretning om opphevelse er gitt til de av skyldnerens fordringshavere som har meldt sine krav til *Stiftelsestilsynet*.

VII

I lov 16. juni 1989 nr. 53 om eiendomsmegling skal § 1–1 første ledd nr. 3 lyde:

3. omsetning av borettslagsandel og av aksje, andelsbrev, pantebrev eller annet adkomstdokument med til-

knyttet leierett eller boretts til bolig eller annet areal i bebygget eiendom,

VIII

I lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring (tvangsfullbyrdelsesloven) gjøres følgende endringer:

§ 1–8 fjerde ledd skal lyde:

Med adkomstdokument til leierett eller boretts til husrom menes dokument som representerer en leierett eller boretts til husrom knyttet til en overførbar fordring på utleieren eller en andelsrett i et selskap, unntatt borettslagsandel som er registrert i grunnboken.

§ 2–10 tredje ledd første og annet punktum skal lyde:

Ved tvangssalg av fast eiendom og adkomstdokumenter til leierett eller boretts til husrom i lensmannsdistrikt kan namsmannen oppnevnes som medhjelper. Ved tvangssalg av realregistrerte formuesgoder og adkomstdokumenter til leierett eller boretts til husrom i andre tilfeller kan namsmannen oppnevnes som medhjelper i samsvar med bestemmelser gitt av Kongen.

§ 6–1 annet ledd fjerde punktum skal lyde:

I saker om tvangsdekning i fast eiendom, borettslagsandel eller adkomstdokument til leierett eller boretts til bolig, kan retten i særlige tilfeller beslutte utsettelse etter § 5–12 selv om saksøkte ikke betaler en femtedel av saksøkerens samlede krav dersom tvangsdekningen vil medføre at saksøkte taper retten til nødvendig bolig for seg og sin familie.

§ 7–13 første ledd annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder realregistrerte formuesgoder, finansielle instrumenter registrert i et verdipapirregister, aksjer og adkomstdokumenter til leierett eller boretts til husrom som saksøkte er registrert eller meldt som eier av.

§ 7–14 annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder realregistrerte formuesgoder, finansielle instrumenter registrert i et verdipapirregister, aksjer og adkomstdokumenter til leierett eller boretts til husrom som en tredjeperson er registrert eller meldt som eier av.

§ 7–20 sjuende ledd første punktum skal lyde:

Ved utlegg i adkomstdokumenter til leierett eller boretts til husrom underretter namsmannen vedkommende utleier eller selskap, jf. panteloven § 5–8.

§ 10–1 annet ledd skal lyde:

For tvangsdekning i adkomstdokumenter til leierett eller boretts til husrom gjelder kapittel 12.

Overskriften til kapittel 12 skal lyde:

Kapittel 12. Tvangsdekning i adkomstdokument til leierett eller boretts til husrom

§ 12–1 skal lyde:

§ 12–1 *Innledning*

Den som har panterett i adkomstdokument til leierett eller borett til husrom, eller i en ideell del av et slikt formuesgode, kan begjære tvangssalg av pantet etter dette kapitlet når det foreligger tvangskraftig tvangsgrunnlag.

§ 12–6 tredje ledd oppheves.

IX

I lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven) gjøres følgende endringer:

Overskriften til kapittel III A, plassert umiddelbart foran § 17a, skal lyde:

Kapittel III A. Politiets sikkerhetstjeneste. *Organisering, oppgaver og forebyggende bruk av tvangsmidler*

Overskriften Kapittel III A. Adgangen for Politiets sikkerhetstjeneste til å bruke tvangsmidler i forebyggende øyemed, oppheves.

§ 24a skal lyde:

Politi­høgskolen er den sentrale utdanningsinstitusjon for politiet. Politi­høgskolen er underlagt Justisdepartementet og har et styre som øverste organ. Sjefen for Politi­høgskolen har på vegne av styret det overordnede ansvaret for og ledelsen av høgskolens virksomhet. Departementet gir nærmere regler om valg til styret, styremedlemmenes oppnevning, sammensetning og oppgaver, og om høgskolens oppgaver, organisering og virksomhet.

X

I lov 21. desember 2000 nr. 105 om opplysningsplikt og angrerett m.v. ved fjernsalg og salg utenfor fast ut­salgssted (angrerettloven) skal § 2 første ledd bokstav d annet punktum lyde:

Som salg av fast eiendom regnes også salg av adkomst­dokumenter med tilknyttet leierett eller borett i bolig

XI

I lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven) gjøres følgende endring:

§ 21 nåværende tredje ledd blir nytt annet ledd annet punktum.

XII

I lov 6. juni 2003 nr. 38 om bustadbyggjelag (bustad­byggjelagslova) gjøres følgende endring:

§ 3–1 annet ledd annet punktum skal lyde:

Stiftelsesloven kapittel 6 gjeld tilsvarende dersom laget ikkje lenger har andelseigarar.

XIII

I lov 6. juni 2003 nr. 39 om burettslag (burettslagslova) gjøres følgende endringer:

§ 6–6 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Om prioritet for panterett som sikrar lån for erverv ved tvangssal, gjeld *tvangssalgloven* § 11–33 andre ledd andre punktum og § 11–51 fjerde ledd tredje punktum.

§ 14–9 sjettede ledd skal lyde:

(6) Til andelane er registrerte, gjeld dei tidlegare reglane om rettsvern for rettsverv og om tvangssal.

Det kan likevel ikkje etablerast rettsvern for avtala panterett i burettslagsandel på anna vis enn ved registrering i *grunnboka* når det er gått eitt år etter at lova her blei sett i kraft.

XIV

I lov 20. februar 2004 nr. 7 om endringer i domstol­loven og jordskifteloven gjøres følgende endring:

Endringen i § 33 a oppheves.

XV

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at lovendringene skal tre i kraft til ulik tid.

Følgende endringer trer likevel i kraft straks:

- lovens avsnitt I, II, IX og XI til XIII
- endringen av lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant § 2–3 annet ledd og § 2–4 annet ledd i avsnitt III
- endringen av lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangs­måten i straffesaker § 65 nr. 3 og § 216 b første ledd bokstav b i avsnitt V.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Då står det att å røyste over forslag nr. 2, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«I lov 20. april 2001 nr. 13 om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m. (voldsoffererstatningsloven) gjøres følgende endring:

§ 13 nytt tredje ledd skal lyde:

I saker som ikke byr på vesentlige tvilsspørsmål, kan nemndas leder innvilge søknader om voldsoffererstatning. Dette gjelder kun der søknaden innvilges som omsøkt og det ikke foretas endringer i forhold til erstatningen. I slike saker kan nemnda også delegere tilsvarende myndighet til å innvilge søknader til Justis­sekretariatene.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet blei med 53 mot 19 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 19.41.53)

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

S a k n r . 1 1

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Referat

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Presidenten: Det ligg ikkje føre noko referat.
Ber nokon om ordet etter forretningsordenens § 37a før møtet blir avslutta? – Det er ikkje skjedd.

Møtet slutt kl. 19.45.
